БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 181 (8401) | 1957 оной августын 2, пятница | Сэн 20 мүнгэн

Тэжээл бэлэдхэлые үргэн далайсатайгаар ябуулха

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, ССР Союзай Правительство социалистическэ хүдөө ажахые хүсэтэ ехээр хүгжөөхэ талаар хэдэн шэнэ хэмжээнүүдые һүүлэй үедэ абажа байна. Парти ба Правительствомнай һү, мяха, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн, мүн лэ ойрын жэлнүүдтэ хонин һүрэгөө хоёр дахин олон болгохо, нооһо хайшалгые хоёр дахинһаа бага бэшээр ехэ болгохо гэһэн түүхэтэ зорилго совет арадай үмэнэ табяад байна.

һү, мяха, тоһо, нооһо хэдэн дахин ехээр абахын тула адуу малаа тарган, садхалан байлгаха хэрэгтэй. Малнай эдиһэнэйнгээ зэргээр гадарлан таргалха, эдиһэнэйнгээ зэргээр сагаан эдеэ билтаруулха, эдиһэнэйнгээ зэргээр нарин торгон нооһоёо үгэхэ байнал. Тиимын тула бардам хүрэхөөр бүдүүн, шэмэтэ тэжээл адуу малдаа бэлэдхэжэ абаха гээшэ мүнөө үеын эгээн шухала, эгээн харюусалгатай зорилго болоод байна.

Тэжээл бэлэдхэлэй гүрэн түрын айхабтар ехэ удхашанартай зорилго болоод байһаниие бүримүһэн мэдэрһэн, энээниие бүхөөр сэдьхэл һанаандаа хадууһан хүнүүд—колхозууд, совхозууд ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд—энэ ажалые бүри эхинһээнь захалан үргэн далайсатайгаар ябуулжа байна. Хабар эртээнһээ хойшо бороо хурагүй, гандуу байһан газарта нээрээшье сабшалан һаял һэргэжэ байгаа юм бэзэ. Теэд, тэжээл бэлэдхэлэй түлөө бүхы харюусалгаяа мэдэрһэн хүтэлбэрилэгшэд сабшалангай ногооной набтарта шалтаад миин һуужа байнгүй, харин хээрын ногоогоор, халаахай шаралжаагаар силос дарана, набшаһата тэжээл бэлдэнэ, ожорһо ба хулһа сабшана. Энэмнай үбэл, хабарай сагта алта мүнгэнһөө үлүү, олдошогүй шухаг зөөри болоод байхал.

Арьбан ехэ тэжээл бэлдэжэ, адуу малайнгаа ашаг шэмые билтаруулжа, артель колхоздоо олзо доход ехээр оруулжа амташаһан газарта мүнөөшье жэлдэ үглөөнэй бүрүүлһээ үдэшын харанхы болотор ажаллажа, үбһэ тэжээл, силос тэргүүтэниие бэлдэнэ. Харин, адуу малайнгаа ашаг шэмын, алта мүнгэнэй амта абаагүйшүүл лэ мүнөө үедэ найгажа гэшхэлнэ, налайжа хэбтэнэд. Тиимэ колхоз, совхозуудай, фермэ ба бригадануудай хүтэлбэрилэгшэд январиин янгинама хүйтэндэ, хабарай хагсуу һалхинда ямар ехээр ядаржа байдагаа нажар болоходо мартададагынь одоошье харатай даа.

Теэд, мүнөө болотор үбһэ хуряалгадаа халажа ороогүй, ороошье һаа энэ хүдэлмэриие тон унжагайгаар ябуулжа байһан колхозууд, совхозууд республика доторнай олон бии. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай колхозуудые ба совхозые абаад үзэе. Эндэхи Сүхын МТС-эй харьяата колхозуудта үбһэнэй хүдэлмэри болошогүйгөөр унжагайруулагдажа байна. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи комплексно бригада (бригадирынь нүхэр Аверин) 500 гектар сабшалангые 25 үдэрэй турша соо сабшажа хуряаха ёһотой аад лэ, аяар арбан хоногой турша соо оройдоо 70-аад гектар сабшажа хуряаһан байна. Энэ бригадада ажал тон муугаар эмхидхэгдэнхэй, тиимэһээ ажалай бүтээсэ угаа бага. Гар хажууршад 0,50 гектарай орондо оройдоо 0,30—0,40 га сабшана. Мүрысөөн эмхидхэгдээгүй. «Коммунизм» колхозой 2-дохи комплексно бригадада (бригадирынь нүхэр Аюров) арбан үдэрэй турша соо оройдоо 4 га сабшагдаад, 20-ёод бухал табигдаһан байна. Ажалай эмхидхэл тон тулюур: 30 хажууршад оройдоо 13 хажууртай байха юм. Эдэ мэтын баримтануудые тоолохо болоо һаа, аймаг бүхэндэ бии.

Мүнөө арбаад хоногһоо таряа хуряалгын эхилхэ гэжэ байтар, иигэжэ нобшоржо байха гээшэмнай тон болошогүй ябадал ха юм. Таряа хуряалгын жэгдэрэн эхилтэр үбһэнэй хүдэлмэри гол түлэб дүүрэһэн байха ёһотой. Энээнэй тулада мүнөө үбһэ хуряалгын, тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие эгээл үргэн далайсатайгаар ябуулха шухала: гар хажуур, тармуурһаа эхилээд, самоходно косилка, стогометатель хүрэтэр—бүхы машина зэмсэгүүд, бүхы мори унаа, хүн зон тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ элсүүлэгдэхэ ёһотой.

Һургуулиин үхибүүд, хүдэлмэришэд ба алба хаагшадые тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ ажаллуулха талаар партийна, советскэ, профсоюзна эмхинүүд тон яаралтай хэмжээ абаха байна.

Ажалай эмхидхэл ба ажалай түлбэридэ түсгаар анхарал хандуулха шухала. Халаанай моридые, халаанай хүдэлмэришэдые табижа, үүр сайхаһаа хойшо үдэшын боро хараа таһартар үсэд шангаар ажалаа ябуулха шухала. Үбһэшэдые ажалай түлөөһэнэй талаар урмашуулха, сабшаһан, хуряаһан үбһэнэйнь зэргээр правительствaар тогтоогдомол аванс үгэхэ гээшэ тэдэнэй оролдосотой бүтээсэтэйгээр ажаллаха шухала нүхэсэл мүн.

Политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри, социалистическэ мүрысөөе тодорхойгоор, ажал хүдэлмэри онуулан ябуулха гээшэ улад зоной урма зоригые бадаруулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ шухала арга мүн. Партийна, профсоюзна, комсомольско эмхинүүд үбһэшэдэй дунда политическэ ба соёл болбосоролой хүдэлмэри ябуулхада, тэдээндэ зохид байра байдал, һайн эдеэ хоол хангахада түсгаар анхаралаа табиха ёһотой.

Таряа хуряалгын эхилтэр үбһэнэй хүдэлмэриие, силос даралгые гол түлэб дүүргэхын түлөө шармайн оролдое, бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэе!

Хамтын коммюникедэ гар табилга болобо

Июлиин 30-най үдэшэлэн Кремлевско Ехэ ордон соо «Хамтын коммюникедэ» гар табилга болобо. Советскэ талаһаа СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, афганска талаһаа — Афганистанай король Мухаммед Захир шах коммюникедэ гар табиба.

Нүхэд Н. А. Булганин, Г. К. Жуков, Н. С. Хрущев, А. Н. Косыгин, В. П. Мжаванадзе, М. Г. Первухин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшонор Н. С. Патоличев, В. С. Семенов, СССР-һээ Афганистанда байгаа посол М. В. Дегтярь болон бусад гар табилгын үедэ байлсаба.

Афганска талаһаа премьер-министрын орлогшо ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Мухаммед Наим, промышленностиин ба ашагта малтамалнуудай министр Мухаммед Юсуф, элүүрые хамгаалха министрын уялгые дүүргэгшэ Абдул Захир, тусхай тушаалгүй, министр, Мирза Мухаммед Яфтали, Афганистанһаа СССР-тэ байгаа посол Абдул Хаким ба бусад афганска айлшад коммюникедэ гар табиха үедэ байлсаба.

Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ, Хитадай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Түрүүлэгшэ нүхэр МАО ЦЗЭ-ДУНДА
Арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай саг үргэлжын Комитедэй Түрүүлэгшэ нүхэр ЛЮ ШАО-ЦИДЭ
Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй Премьер нүхэр ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙДА

ПЕКИН

Хүндэтэ нүхэд!

Хитадай Арадай-Сүлөөрэлгын Армиин 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Таанадые, мүн таанадаар дамжуулан ахадүү хитад арадые амаршалхыемнай зүбшөөгыт, 30 жэлэй туршада Арадай-Сүлөөрэлгын Арми революционно тэмсэлэй дүлэн соогуур гаража, хитад арадай хорото олон дайсадые илаад, эхэ ороноо эрхэ сүлөөтэй, бэеэ даанхай байдалтай болгоо. Арадай-Сүлөөрэлгын Арми анхандаа буһалгаашадай багахан отряд байһан аад, Хитадай Коммунистическэ партиин саг үргэлжэ анхарал оролдолго гаргаһанай ашаар мүнөө дээдэ зэргын Арми болонхой. Хитад арад энэ армяараа омогорхохо ёһоороо омогорходог.

Эгээл шэнэ техникээр хангагдаһан. мүнөө үеын бүхы янзын сэрэгтэй Хитадай Арадай-Сүлөөрэлгын хүсэн түгэс арми мүнөө Хитадай эрхэ сүлөөе, бэеэ даанхай байдалыень, хитад арадай туйлаһан социалистическэ амжалтануудые хёрхо наринаар сахижа, Алас Дурна зүгтэ аюлгүй, амгалан тайбан байдал тогтоохо гэжэ эрмэлзэнэ.

Социалистическэ оронии байгуулха, мүн эб найрамдалые хамгаалха хэрэгтээ шэнэ амжалтануудые туйлахыень Хитадай Арадай-Сүлөөрэлгын Армиин солдадуудта, офицернүүдтэ болон генералнуудта, бүхы агууехэ хитад арадта хүсэнэбди.

К. ВОРОШИЛОВ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Н. БУЛГАНИН, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ
Н. ХРУЩЕВ, КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь.

Москва, Кремль
1957 оной июлиин 31.

Хитадай Арадай Республикын Оборонын Министр, Хитадай Арадай Республикын Маршал нүхэр ПЫН ДЭ-ХУАЙДА

ПЕКИН

Хүндэтэ нүхэр Пын Дэ-хуай!

Хитадай Арадай Республикын Арадай-Сүлөөрэлгын баатарлиг Армиин 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Советскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй зүгһөө Танда, мүн армиин болон флодой бүхы алба хэгшэдтэ үнэн зүрхэнһөө дайшалхы амар мэндэ хүргэнэб.

Хитадай Коммунистическэ партиин байгуулжа хүмүүжүүлһэн Арадай-Сүлөөрэлгын Арми дайн байлдаанай алдарта замаар ябажа гараа. Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй болон бэеэ даанхай байдалай түлөө тулалдаануудта Хитадай Арадай-Сүлөөрэлгын Армиин харуулһан эрэлхэг зориг, шэн габьяа болон баатаршалгыень бүхы совет арад, тэрэ тоодо манай армиин болон флодой сэрэгшэд үндэрөөр сэгнэдэг юм.

Хитадай болон Советскэ Союзай арминууд хоорондоо дайшалхы ёһоной хани барисаатай гэжэ энэ гайхамшагта үдэр бидэнэр илангаяа ехээр баярлан тэмдэглэнэбди. Арминуудаймнай энэ хани барисаан улам хүгжэн бэхижэжэ, манай арадуудай энхэ тайбан, аюулгүй байдалые хангаха хэрэгтэ ехэ туһа хүргэнэ.

Буу зэбсэгээрээ нүхэд болохо арадай Агууехэ Хитадай сэрэгшэдтэ социалистическэ Эхэ оронойнгоо бэеэ хамгаалха хүсэ шадалые саашадаа бэхижүүлэн, шэнэ амжалта туйлахыень Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй бүхы сэрэгшэд хүсэнэ.

Г. ЖУКОВ, ССР Союзай Оборонын Министр, Советскэ Союзай Маршал

Москва, Кремль.
1957 оной июлиин 31.

Советско-афганска харилсаанууд тушаа

Афганистанай премьер-министрын орлогшо ба гадаадын хэрэгүүдэй министр дээдэ зэргэтэ Сардар Мухаммед Наим ба Советскэ Союзай гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко гэгшэд 1957 оной июль һарада Москвада уулзажа, али али талынгаа һонирхожо байһан асуудалнуудаар һанамжаяа хэлсэһэн байна. Хоёр оронойнгоо хоорондохи харилсан ажаллалгые һайшаалтай үрэ дүн үгэнэ гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, өөһэдынгөө арадуудай аша туһын тулада эдэ харилсаануудаа саашадань хүгжөөхэ гэжэ тэдэнэр шиидэбэ.

Афганистанай королевскэ правительствын хүсэлые дүүргэжэ, Афганистанай хойто районуудта нефть бэдэрэн олохо геологоразведочнэ хүдэлмэринүүдтэнь хани ёһоной, техническэ ба материальна туһаламжа ямаршье политическэ гү, али ондоо бусад уялга баадхангүйгөөр хүргэхые Советскэ правительство зүбшөөбэ.

Афганистанай экономическа талаараа саашадаа хүгжэхэ ябадалдань шухала хэрэгтэй национальна техническэ кадрнуудые бэлэдхэлгэдэ Афганистанда туһаламжа үзүүлхые Советскэ правительство зүбшөөбэ.

Советско-афганска гүрэнэй хилэ сахиха талаар СССР-эй ба Афганистанай правительствонуудай хоорондо договор баталха гэжэ энэ хэлсээнэй үедэ гол түлэб зүбшөөгдэбэ. Иимэ зорилготойгоор, али али талаһаа зохихо түлөөлэгшэдые томилхо юм. Тэдэнэр ойрын сагта энэ асуудалаар тодорхой хэлсээ хэхэ зэргэтэй болоно.

СССР ба Афганистанай хилэ шадар урдадаг уһа мүрэнүүдые ашаглаха талаар харилсан ажаллаха гэжэ хоёр тала зүбшөөбэ.

Дээрэ хэлэгдэһэн асуудалнуудаар болоһон хэлсээнүүд хани ёһоной, бэе бэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэржэ, зохихо хэлсээнүүдые баталалгаар дүүрэбэ.

ХАМТЫН КОММЮНИКЕ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ дээдэ тушаалта К. Е. Ворошиловай уряалаар Афганистанай король үндэр түрэлтэ Мухаммед Захир шах 1957 оной июлиин 17-до (1336 оной саратанай 25-да) СССР-тэ һайн сэдьхэлээрээ айлшаар ерэбэ.

Советскэ Союзай Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын уряалаар ерэһэн, Афганистанай премьер-министрын хоёрдохи орлогшо ба гадаадын хэрэгүүдэй министр королевскэ дээдэ түрэлтэ Сардар Мухаммед Наим Афганистанай үндэр түрэлтэ корольтой хамта ябалсаба.

Афганистанай үндэр түрэлтэ король хани ёһоор аяншалха зуураа Москвада тогтожо, дээдэ тушаалта К. Е. Ворошиловтай ба Советскэ Союзай Правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзалга хэһэн ба хөөрэлдэһэн байна.

Советскэ Союзай ба Афганистанай хоорондохи хани ёһоной, эбтэй һайн харилсаануудһаа үндэһэлһэн тула эдэ хөөрэлдөөнүүд бэе бэедээ этигэһэн, үнэн сэдьхэлэй оршон байдалда үнгэрбэ.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиумэй дээдэ тушаалта Түрүүлэгшэ ба Афганистанай үндэр түрэлтэ король хоёр оронойнгоо һонирхожо байгаа асуудалнуудаар хөөрэлдөө хэжэ, һанамжаяа мэдэлсэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй дээдэ тушаалта түрүүлэгшэ ба Афганистанай үндэр түрэлтэ король али али оронойнгоо ябуулдаг политикые бодото ёһоор ойлгожо, хоёр оронойнгоо саашадаа урган хүгжэхэ талаар правительствонуудайнгаа хэжэ байгаа оролдолгые гэршэлбэ, мүн тэрэшэлэн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые бэхижүүлжэ, амгалан байдал сахиха талаар хоёр оронойнгоо арад зоной үнэхөөр эрмэлзэжэ байһанда үндэр сэгнэлтэ үгэбэ.

Энхэ амгалан ажаһууха ба ороноо саашадань хүгжөөхэ ябадалһаа эшэ үндэһэ абаһан Афганистанай бэеэ даанги политика тушаа Афганистанай үндэр түрэлтэ король тайлбари хэжэ үгэбэ.

Дэлхэйн бүхы арадуудай ба үндэһэ яһатанай хоорондохи хани барисаае бэхижүүлхэ гээшэ бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахиха үндэһэ һуури болоно гэжэ хоёр тала зүбшөөбэ.

Дэлхэйн элдэб арадуудай ба яһатанай хоорондо уласхоорондын харилсан ажаллалгые, аша туһатайгаар холбоо барисаа байгуулгые тон шухала хэрэг гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй дээдэ тушаалта түрүүлэгшэ ба Афганистанай үндэр түрэлтэ король батална.

Дэлхэйн арадуудай эбтэй амгаланаар харилсан ажаһууха гээшэ Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин уставай хараа шэглэлтэй ба ёһо гуримуудтай бүрин таарана гэжэ тэдэнэр баһа дахяад батална.

Уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилтэй байһан ушарһаа, хүн зониие олоорнь хюдаха бүү зэбсэгэй бии болоһон дээрэһээ арад олоной һанаа сэдьхэлээ зобохо ябадалые болюулхын тулада бүхы хүн түрэлтэн өөрынгөө материальна ба моральна бүхы арга боломжые зорюулһай гэжэ тэдэнэр хүсэбэ.

Бүхы научна ба техническэ арга зэбсэгые амгалан ёһоор хэрэглэхэ, дэлхэйн арадуудай зол жаргалтайгаар, энхэ тайбанаар ба сэдьхэлээ ханангяар ажаһуухын тула хэрэглэхэ хүсэлтэй байһанаа тэдэнэр мэдүүлбэ.

Советскэ Союз ба Афганистанай хоорондо энээнэй урда тээ хододоо оршожо байгаа хүршэ ёһоной, эбтэй амгалан харилсаанууд һайшаалтай үрэ дүн үгэбэ гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, тэдэниие улам бүри бэхижүүлхэ хүсэлтэй байһанаа хоёр тала гэршэлбэ, энэ хадаа эб найрамдалда, амгалан байдалые сахиха хэрэгтэ, уласхоорондын харилсан ажаллалгые хүгжөөхэ ба бэе бэедээ туһалалсаха ябадалда ашатай һайн нүлөө үзүүлхэ байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Дээдэ Тушаалта түрүүлэгшын һайн сэдьхэлээрээ Афганистанаар айлшалжа ерэхыень Афганистанай Үндэр Түрэлтэ король уриба.

Хани ёһоной энэ уряалынь хүлеэн абтаба.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр дээдэ зэргэтэ А. А. Громыко СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Афганистанаар айлшалжа ошоходонь үдэшэхэ уряал Афганистанай Гадаадын хэрэгүүдэй министрһээ хүлеэн абаба.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. ВОРОШИЛОВ.

Афганистанай король МУХАММЕД ЗАХИР ШАХ.

Москва, 1957 оной июлиин 30 (1336 оной асадын 7.).

Афганистанай король Мухаммед Захир шах Ташкент мордобо

Июлиин 31-нэй үглөөгүүр Москвагай ажалшад афган гүрэнэй толгойлогшо Мухаммед Захир шахые энэрхы дулаанаар үдэшэбэ. Король «ТУ-104» самолёдто һууҗа, Ташкент мордоо. Афганистанай гүрэнэй хэдэн бусад ажал-ябуулагшадтай хамта король хэдэн үдэр Узбекистан болон Таджикистанаар айлшалха. Энээнһээ гадна афган айлшад Баку, Украина, Белоруссн, Ленинград ошожо айлшалаа юм.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, нүхэд Н. А. Булганин, Г. К. Жуков, Н. С. Хрущев, А. Н. Косыгин, В. П. Мжаванадзе, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо М. А. Ибрагимов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. И. Кузьмин, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. А. Яснов, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ П. П. Лобанов, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо П. Т. Комаров, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. П. Георгадзе, СССР-эй Министрнүүд болон тусхай тушаалтай бусад хүнүүд, тэрэшэлэн ниитын эмхинүүдэй, мусульман шажанай түлөөлэгшэд, Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд манай болон гадаадын журналистнууд королиие үдэшэн мордохуулхаяа Внуковска аэродром дээрэ сугларaа.

Афган гүрэнэй толгойлогшо дээдэ зэргэтэ Мухаммед Захир шах, мүн корольтой хамта ябалсаһан хүнүүд үглөөнэй 10 часта аэродром хүрэжэ ерэбэ.

Хүндэлэлэй харуулай начальнигай рапорт хэһэнэй һүүлээр Афганистанай королиин болон Советскэ Союзай гүрэнэй гимнүүд зэдэлбэ. Һүүлээрнь Афганистанай король үгэ хэлээ. (ТАСС).

Хитадай Арадай-Сүлөөрэлгын Армиин 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан Москвада болобо

Хитадай Арадай-Сүлөөрэлгын Армиин анха түрүүн байгуулагдаһаар 30 жэлэй ой августын 1-дэ гүйсэбэ. Агууехэ Хитад арадтай хамта энэ гайхамшагта үдэрые Советскэ Союзай ажалшад үргэнөөр тэмдэглэжэ байна.

ССР Союзай Оборонын министерство Москвагай гарнизоной сэрэгэй болон ниислэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэдтэй хамта июлиин 31-дэ Москвада баярай суглаа хээ.

Советскэ Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой генералнууд болон адмиралнууд, офицернүүд, партийна, советскэ, профсоюзна болон комсомольско эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, Москвагай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд Советскэ Армиин центральна театрта сугларба. Мүн Хитадһаа ерэһэн айлшад эндэ байгаа.

КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Оборонын Министр Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков, СССР-тэ байдаг Хитадай Арадай Республикын элшэн сайд Лю Сяо, Советскэ Армиин болон Далайн-Сэрэгэй Флодой генеральна штабай начальник, Советскэ Союзай Маршал В. Д. Соколовский, КНР-һээ Москвада байдаг посольствын дэргэдэхи сэрэгэй атташе генерал-лейтенант Хань Чжэн-цзи, Советскэ Союзай Маршалнууд И. Х. Баграмян, С. С. Бирюзов, С. М. Буденный, К. А. Мерецков, адмирал С. Г. Горшков, элдэб түрэлэй сэрэгэй маршалнууд, Советскэ Армиин генералнууд, офицернүүд, Хитадай Арадай-Сүлөөрэлгын Армиин генералнууд, офицернүүд суглаанай президиумдэ һуугаа.

СССР-эй Оборонын министерствын главна политическэ управлениин начальник генерал-полковник А. С. Желтов баярай суглаа нээбэ.

Советскэ Союзай Маршал В. Д. Соколовский үгэ хэлээ. Хитадта арадай революциин илаһан ушарай бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удхашанартай байһан тухай, Хитадай Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро социализм байгуулха хэрэгтэ ехэ амжалта туйлаһан хитад арадай баатарлиг габьяата ажал тухай В. Д. Соколовский хөөрэнэ.

—Эб найрамдалай, социализмын түлөө тэмсэхэдээ хитад арад болон тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдынь Советскэ Союзай, мүн арадай демократиин оронуудай арадуудтай болон зэбсэгтэ хүсэнүүдтэйнь нэгэ зэргэдэ нягтаар жагсан ябана,—гэжэ В. Д. Соколовский онсолон тэмдэглэнэ. Алас Дурна зүгтэ, мүн бүхы дэлхэй дээрэ энхэ тайбан байдал тогтоон бэхижүүлхын түлөө хамтын тэмсэлдэ хитад болон совет арадуудай таһаршагүй хани барисаан агууехэ хүсэн мүн гэжэ тэрэ хэлэнэ.

«Серп и Молот »гэжэ металлургическа заводой хүдэлмэришэн М. И. Леонов ниислэл хотын ажалшадай зүгһөө үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй МГК-гэй секретарь С. Д. Орлов ниислэл хотын партийна эмхиин болон бүхы ажалшадай зүгһөө энэ суглаанда байһан хитад нүхэдые, тэдэнээр дамжуулан бүхы хитад арадые халуунаар амаршалба.

Хитадай Арадай Республикын Москвада байдаг посольствын дэргэдэхи сэрэгэй атташе генерал-лейтенант Хань Чжэн-цзи гэгшын үгэ хэлэхэ гэжэ трибуна дээрэ гарахадань, сугларагшад тэрэниие угаа халуунаар угтаа.

Хитадай хүдэлмэришэн-таряашадай революционно Улаан Армиин байгуулагдаһан түүхэ тухай, гадаадын дайсадтай тэмсэхэдээ тэрэнэй туйлаһан илалтанууд тухай генерал-лейтенант хөөрэжэ үгэбэ.

Социализм байгуулха талаар хитад арадай туйлаһан ехэ амжалтанууд тухай Хань Чжэн-цзи мүн лэ хөөрөө.

Хитадай болон Советскэ Союзай арадуудай хэтэдээ мүнхэ, таһаршагүй хани барисаан болон нэгэдэлэй хүндэлэлдэ, Хитадай болон Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй агууехэ нэгэдэлэй хүндэлэлдэ тэрэ юрөөлнүүдые табижа, сугларагшадай үни удаан, нэрьемэ альга ташалганда хүртэбэ.

Аргагүй инаг энэрхы, үнэн сэдьхэлэй оршон байдалда энэ баярай суглаан үнгэрөө. (ТАСС).

НҮХЭД КОЛХОЗНИГУУД БА МЕХАНИЗАТОРНУУД, СОВХОЗУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД! Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэрие таряа хуряалга болотор гол түлэб дүүргэхын түлөө тэмсэе!

★ ★

Шэмэтэ тэжээл бэлдэнэ

Кабанскын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд мал ажалһаа ашаг шэмэ улам ехээр абаха гэһэн уялгануудые абаа юм. Жэшээнь, 1958 ондо үнеэн бүриһөө 1800 литр һү һаажа, эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 116 центнер һү абаха байна.

Энэ абаһан уялгаяа бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө тус колхозой гэшүүд МТС-эй механизаторнуудтай хамта ниитынгээ малда элбэг ехэ тэжээл, илангаяа шэмэтэ тэжээл бэлдэхын түлөө тэмсэжэ байна.

— Үнеэн бүхэндэ 10 тонно силос бэлдэжэ абахын түлөө мүнөө хээрын үрмэдэһэ ногоогоор, мүн гологдоһон хара таряагаар силос ехээр даража байнабди,— гэжэ колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Корнеев хөөрэнэ.

Шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ 30 хүн Петр Алексеевич Пашинай хүтэлбэри доро ажаллана. Талын үрмэдэһэ ногоое гараар, мүн морин сенокосилкаар сабшажа, автомашинануудта тээгээд, нэгэдэхи МТФ-эйн хажууда асаржа, силос болгон дарана. Силос хэршэдэг машиные нүхэр Н. С. Иванов һаадгүйгөөр ябуулна. Тиигэжэ үдэр соо 25 тонно силос дараха нормын орондо нүхэр Пашинай звеногойхид 35—40 тонно силос шанар һайнтайгаар дарана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Пашинай звеногойхид 80 тонныи багтаамжатай набтар башни соо силос даража дүүргэхэеэ байна.

В. Вельверэй текст ба фото.

★ ★

Гоё түсэбөө бэелүүлхээр болоо

Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз мүнөө хүрэтэр үбһэ хуряалгадаа жэгдэрэн ороодүй

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз аймаг соогоо мал ажалаар эгээн томохон колхозуудай нэгэниинь юм. Гансахан һаамхай үнеэдэйнь тоо толгой 500 гаран болохо. Тиимэһээ ниитынгээ малда үбэлжэлгын үедэ бардам хүрэхэ бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл бэлдэжэ абаха хэрэгтэй.

Үбһэ хуряалгын саг болзорой ниилээд ошожо, уданшьегүй арба гаран хоногһоо таряа хуряалгын дүтэлжэ газаа оробошье, Ехэ Нугынхид мүнөө хүрэтэр тэжээл бэлэдхэлгэдэ жэгдэрэн ороогүй байха юм.

Колхоз соогоо түрүүлэн июлиин 21-һээ нүхэр Банзаракцаевай 7—8 хүнтэй бригада Цагаан Арал гэжэ газарта үбһэ сабшажа эхилбэшье, тон бүтээсэ багатайгаар ажаллана. Эндэ нэгэ морин сенокосилкоор, 7 хүн гар хажуураар түрүүшын 4 үдэр соо оройдоо 14 гектарай үбһэ сабшаа юм. Мүн тус бригадын һүүлээр хоёр хоног хойно нүхэр Гармаевай 18 хүнтэй бригада Бага Арал гэжэ газарта гаранхай. Теэд энэ бригадада ажал хүдэлмэриин муугаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ нэгэшье үбһэшэн үдэрэйнгөө нормые дүүргэнэгүй. Жэшээнь, хоёр үдэр соо хоёр морин сенокосилкоор, арбан гар хажуураар оройдоо 14 гектарай үбһэн сабшагдаа юм.

Энэ хоёр бригадаһаа бэшэ хэншье сабшалан дээрэ гараадүй байна. Харьяастайн комплексно бригадынхид үбһэнэй хүдэлмэрие үни эхилхэ байһан аад, мүнөө хүрэтэр эхилээдүй байна.

Тиигэжэ, энэ колхоздо мүнөө хүрэтэр үбһэ хуряалгада жэгдэрэн ороодүй, харин үрэ багатай хооһон хөөрэлдөөн, хойшо урагшаа һүндэлдөөн үргэлжэлһөөр. Мүнөө үбһэнэй хүдэлмэрие эхилээд байһан нүхэд Банзаракцаев Гармаев хоёрой бригадада 60 гаран хүн хүдэлмэрилхэ ёһотой аад, орой хахадынь хүдэлмэрилнэ.

Энэ жэлдэ тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд (түрүүлэгшэнь нүхэр Иринчеев) һү ехээр һаадаг болохын түлөө үнеэн бүхэндэ 10 тонно силос даража абаха тухай гоё гоёор хөөрэлдэһэн, саарһан түсэб зохёоһон байна! Теэд мүнөө болоходо эдэнэр хээрэ талын үрмэдэһэ ногоогоор эртын силос дараха тухай һанаандаашье оруулаагүй байһаар. Силос даралгые Погранична МТС-эй 9-дэхи тракторна бригадын механизаторнууд хэхэ ёһогой байгаа. Теэд тус бригадын бригадир нүхэр Лапсорунов хаанашьеб хүдөө командировкодо ошонхой, харин туһалагшань нүхэр Осеев силос даралгые эмхидхээгүй байхаһаа гадна, силос хэршэхэ машинаншье заһабарилагдаагүй, бэлэн бэшэ.

Мүнөө саг ниилээд ошоо. Гоё хөөрэлдөөн, саарһан түсэбөө бэелүүлхэ саг ерээ.

А. Нагаслаев.

★ ★

Үбһэ хуряалгадаа жэгдэрэн ороогүй

Сэлэнгын аймагай Сүхын МТС-эй харьяата колхозуудта сабшалангай ургаса үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орхоодоо һураггүй һайн. Илангаяа XX партсъездын нэрэмжэтэ ба «Коммунизм» колхозуудай сабшалан дээрэ үдхэн һайн ногоон ургаа. Мүнөө зундаа үбһэ тэжээл хуряалгада эндэхи колхозууд хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэйгээр орохо аабза гэжэ һанагдаһан байгаа. Бодото байдалынь харахада, эндэхи МТС-эй харьяата колхозууд үбһэ хуряалгадаа жэгдэрэн ороогүй гэхэдэ болохо.

Тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри илангаяа «Коммунизм» ба XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта хангалтагүйгөөр ябана. Энээндэ баримта болгон иимэнүүд жэшээнүүдые харуулая. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ хуряалгын хоёрдохи бригадань (бригадирынь нүхэр Аверин) ехэ муугаар хүдэлмэрилнэ. Энэ бригада түсэбэй ёһоор 500 гектар үбһэ сабшаха түсэбтэй юм. Энэ түсэбөө 25 үдэр соо дүүргэхээр хараална. Теэд эндэхи бригадынхид үбһэндэ ороһоор 10-аад хоногой тоотой аад, миил 70-аад гектарай үбһэ сабшаад байна.

Ушар юуб гэхэдэ, энэ бригадада үбһэ хуряалгын машинанууд муугаар ашаглагдана. Эндэ нэгэ самоходно сенокосилка бии юм. Энэ машинын жолоодогшо нүхэр Кульпанов халаанайнгаа түсэбые арай гэжэ 50 процент дүүргэнэ.

— Илья Кульпанов, та юундэ халаанайнгаа нормые зуу, зуу гаран процент дүүргэнэгүйбта,— гэхэдэ:

—Ехые сабшахадамнай тармажа үрдинэгүй,—гэжэ тэрэ бэеэ үмөөрхэ һанаатай.

Энэ бригадада 20 хүнүүд гараар үбһэ сабшана. Теэд эдэнэй олониинь нормын ёһоор 0,50 га сабшахын орондо 0,30—0,40 га сабшадаг байха юм.

Тэжээл бэлэдхэлые урагшатайгаар ябуулхын тула нэн түрүүн үбһэшэдэй ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, тэдэнэй дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэй. Гэбэшье, энэ бригадада иимэ мүрысөөн мүнөө хүрэтэр эмхидхэгдээгүй байһаар. Энэнэй эсэстэ бригадын зарим гэшүүд хэды шэнээн үбһэ үдэртөө сабшаха, тармаха, сомохо байһанаа мэдэдэггүй. Колхозниггуудай хэһэн ажалайнь дүнгүүд үдэр бүри доскада бэшэгдэдэггүй.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэри мүн «Коммунизм» гэжэ колхоздо муугаар ябана. Энэ колхоз мүнөө жэлдэ ниитынгээ адуу малда 10 гаран мянган центнер үбһэ сабшаха ёһотой байна. Тиихэдэ һаамхай үнеэн бүридэ 10—10 тонно хүртэхөөр силос дараха түсэбтэй. Тиимын тула аргагүй ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ болоод байна гээшэ. Теэд эндэхи колхозниггууд, сэхыень хэлэхэдэ, үбһэндөө хамаг хүсөөрөө, бултадаа ороогүй байха юм.

Жэшээнь, хоёрдохи комплексно бригада (бригадирынь нүхэр Аюров) 10 хоног соо оройдоо 4 га үбһэ сабшаад 20-оод бухалтай болоо. Яахадаа иимэ бага ажал хэнэб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, тэжээл бэлэдхэлэй шухала хүдэлмэридэ эртээнһээ һайнаар бэлдээгүй, хоёрдохёор, колхозниггуудай ажалай бүтээсэ тон бага, машинанууд муугаар ашаглагдана. Энэ бригадада гушан хүн гараар үбһэ сабшаха байһан аад, хажуур байхагүй. 30 хажуууртай байхын орондо, 13 хажуууртай. Гадна, хоёр морин косилкань хэдэн үдэр соо заһабарилагдажа, һаяхан хүдэлжэ эхилбэ.

Колхозой правлени ба партийна эхин организаци үбһэ хуряалгада бии байгаа дутагдалнуудаа дары усадхажа, малдаа бардам хүрэхэ тэжээл бэлдэхэ ёһотой.

Харьяата колхозуудта үбһэ хуряалгын иимэ нобшо удаанаар ябуулагдажа байхадань Сүхын МТС-эй дирекци зохихо хэмжээ абанагүй. Үбһэ хуряалгын бригадануудаар МТС-эй мэргэжэлтэд, илангаяа агрономууд тон үсөөн ябана. Ябахадаашье мүртэй заабари, зүбшөөл үгэнэгүй. Жэшээнь, мэнэ һаяхан XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Аверинэй хүтэлбэрилдэг үбһэнэй бригадада МТС-эй главна агроном нүхэр Николаев ошоһон байна. Энэ нүхэр тус бригадада үбһэ хуряалгын муугаар эмхидхэгдэһэнэй гол шалтагаануудынь һайса элирүүлэнгүй, бодото хэмжээ абангүй хүрэжэ ерээ.

Б. Ширеторов.

Эршэтэйгээр ажаллана

Яруунын мяха һүнэй совхозой хүдэлмэришэд ба механизаторнууд адуу малдаа элбэг ехээр үбһэ тэжээл бэлдэжэ абахын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа байна. Үдэр ерэхэ бүри ажал хүдэлмэридөө амжалта туйладаг үбһэ хуряалгын түрүүшүүл олошорно.

Жэшээнь, Эльһэтэ гэжэ газарта ажаллажа байһан Рыгден Доржиевэй хүтэлбэрилдэг бригадынхид үбһэ хуряалгын хүдэлмэрие илангаяа һайнаар ябуулна. Тус бригадын үбһэшэн бүхэн үдэрэйнгөө нормые дүүргэдэг ба үлүүлэн дүүргэдэг байна. Александр Андрокшиновай тракторна агрегат үдэртөө 20 га нормын орондо 26—27 гектар хүрэтэр газарай үбһэ ногоо шанар һайнтайгаар сабшана. Эдэнэй сабшаһан газарай гектар бүриһөө 9—10 центнер һайн шанартай үбһэн абтана. Агрегадай машинистаар энэ жэлдэ Гүндын дунда һургуулиие дүүргэһэн Дугар Идамжапов хүдэлмэрилхэ зуураа, агрегадай һаадгүй хүдэлмэрие хангажа шадана.

Мүн тиихэдэ морин сенокосилкашан Цырендулма Бадмаева үдэртөө дүрбэн га нормын орондо 6 гектар хүрэтэр сабшана. Тиихэдэ, һүришэд Дамба Жамсаранов, Агбан Цыдыпов, Михаил Мухитдинов, Цыдендамба Цыренжапов ба Владимир Шестаков гэгшэд үдэр бүхэндэ тус бүриин 60—70 центнер үбһэ һүрилнэ.

Тиигэжэ совхозой үбһэшэдэй дунда түрүү зэргэдэ ябаһан № 3 фермын Рыгден Доржиевай хүтэлбэрилдэг бригадынхид үхэр малдаа үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлдэжэ абахын түлөө эршэ зоригтойгоор ажаллажа байна.

Т. Шойдоков.

Үбһэнэй хүдэлмэри унжагайруулна

Зэдын аймагай колхозуудта үбһэ бэлэдхэлэй ба эртын силос дараха хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябажа байна.

Аймагай колхозууд, илангаяа Сагаан-Усанай МТС-эй харьяата колхозууд үбһэ хуряалгын хүдэлмэрие һаяхан эхилээ. Мүнөө болотор морин косилкоор үбһэ сабшанагүй.

Гэгээтын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ хуряалгын хүдэлмэри ехэ һулаар ябана. Ажалай эмхидхэл һулаар табигдаһан дээрэһээ халаанай даалгабари дүүргэдэг колхозниггууд үгы. Колхозой үбһэнэй хоёр бригадада оройдоо 30 хүнүүд ажаллана. Колхоздонь үхибүүдэй ясли бии болгогдоогүй дээрэһээнь, олон эхэнэрнүүд үхибүүдтээ баригдаад, гэртээ һуужа байна.

Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз үбһэндэ ехээр хожомдожо ороһон дээрэһээ арай ядаа 100 гектар газарай үбһэ сабшажа, 200 центнер үбһэ сомоод байна. Саг орой болоо. Таряа хуряалгын үе дүтэлжэ байна. Тиимэһээ зэдынхид яарахаар болоо.

А. Молонов.

Наяадтай үбгэн 60 соото сабшана

Хэжэнгын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхоздо 79 наһатай, баян дүй дүршэлтэй луговод Мунко Очирович Цыренов ажалладаг.

Колхозой анхан түрүүн эндэ эмхидхэгдэхэһээ эхилээд мүнөө хүрэтэр нүхэр Цыренов сабшалан уһалагшаар ябаһаар. Энэ ажалша бэрхэ оролдосотой луговодые ганса нютагаархидынь бэшэ, мүн бүхы аймагаараа һайса мэдэхэ болонхой.

— Үшөө арбан дүрбэтэй байхадаа абаяа дахаад, үмсынгээ сабшалан уһалалсажа эхилээ һэм,—гэжэ Мунко Очирович хөөрэнэ.

Даажа абаһан сабшалангаа жэлэй дүрбэн сагта эрхимээр харууһалдаг юм. Саг сагтань зүбөөр уһалаад, модо шулууһаа сэбэрлээд, хонинод хохир шэбхэ бутаруулжа тараадаг. Хабар сабшаланаа хаһа сагтань һубагаар ерэһэн һайрамай уһаар һайса уһалхадань шэмэ һайнтай үдхэн ногоон ехээр ургадаг байна. Ганданги жэлнүүдтэ тусгаар татагдаһан һубаг—канаваар үбһэ хуряалга болотор сабшалангаа гурба-дүрбэ дахин уһалаад, мал адууһанда гэшхүүлхэгүйн тулада ходо харууһалжа байдаг.

Үбһэ сабшалгын эхилхэтэй сасуу Мунко үбгэжөөл хобоо гараса дабтажархиһан хурса эреэн хажуураа үргэлөөд үбһэндэ ородог. Нёдондо колхозойнгоо сабшалангай гурбанайнь нэгэ хубиие һайн шанартайгаар уһалһаниинь, ургасатай газарһаань гектарай 50 центнер амталиг һайхан үбһэн хуряагдаһан байна.

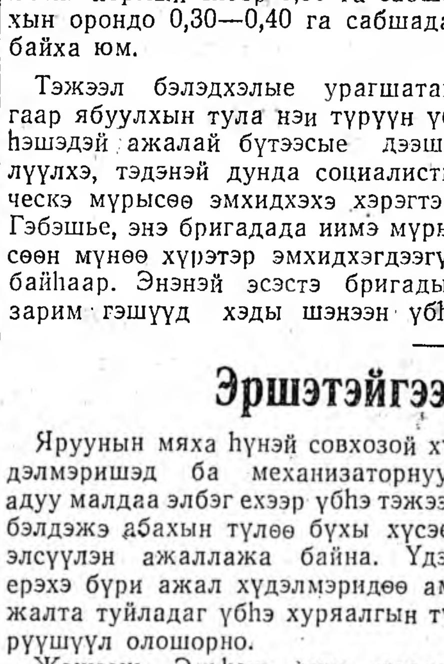

Гадна, бүхэли зундаа үбһэндэ ябалсажа, тус тустаа центнер болохо 350 бухал табижа колхоздоо тушаагаа һэн.

Тиигэжэ Мунко луговод ниитынгээ ажахын хүгжэхэ хэрэгтэ жэл бүхэндэ бэе хүсэ шадалаа элсүүлжэ, олон ажалта үдэр олодог, нэмэлтэ түлбэри абадаг. Правлениин, партийна эхин организациин зүгһөө магтаал, шанда хүртэдэг.

Мүнөө һаяшаг Мунко Очирович үбһэндэ ороод, үдэрэй 60 соото үбһэ сабшана. Сабшаһан газарынь сэбэр, мүр далайсань үргэн хэбээрээ юм.

—Үрдань залуу шинраг ябахадаа үдэртөө десятина хүрэтэр сабшагша һэм. Мүнөө үбгэржэ тэрээндээ хаана хүрэхэ биб. Тиигээшье һаа үдэртөө 50-яад соотые сабшахаб гэхэ байнаб,—гэжэ Мунко үбгэжөөл найдангяар хэлэнэ.

Энэ жэлдэ үбһэнэй үедэ лаб 200-гаад центнер үбһэ сабшажа тармаад, һүрилөөд, колхоздоо тушаахаар Мунко Очирович зориглонхой ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Үбгэн луговод Мунко Очирович Цыренов.

Д. Чимитов.

Аймагай газетэнүүдэй хуудаһануудһаа

ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛБЭ

Димитровэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд үбһэ хуряалгадаа эмхитэйгээр жэгдэрэн оробо. Мүнөө үбһэ сабшалга дээрэ колхозой 14 морин косилка, 70 гаран хүн хүдэлмэрилнэ. Һүүлэй мэдээгээр димитровэйхид 200 гаран гектар сабшажа, 300 -һаа үлүү центнер һайн шанартай үбһэ һүрилбэ.

Үбһэ хуряалгада хабаадалсаһан хүн бүхэн өөһэд өөһэдынгөө даабарие үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, машинистнууд Федор Емельянов, Петр Ирони, Виктор Демидов, һүри һүрилэгшэд Иннокентий Холмогоров, Иван Никитин, Петр Филиппов болон бусад ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа, бүгэдэндэ жэшээ харуулаа.

Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид үбһэ хуряалгадаа жэгдэрэн ороод, ниитынгээ малда һайн шанартай үбһэ хуряажа байнхай. Колхозой таряан ажалай гурбан бригадын 6 морин косилка, 55 гар хажууршад мүнөө дээрээ хүдэлмэрилнэ. Эдэнэрэй дундаһаа гар хажууршад Иван Трофимов, Василий Тютрин гэгшэд 0,40 гектарай орондо тус тустаа 0,54 гектар хүрэтэр һайн шанартайгаар сабшана.

«Под знаменем Ленина»

Заиграй.

СИЛОС ДАРАНА

Ждановай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд үбһэ хуряалгын хажуугаар, ниитынгээ малда шэмэтэ тэжээл ехээр бэлэдхэлсэнэ. Мүнөө үедэ тус колхозой гэшүүд набша намаагаар, хээрын ногоогоор силос дарана. Энэ хүдэлмэридэ колхозой 100 гаран гэшүүд, дүрбэн автомашина хабаадалсана.

Колхозой хоёрдохи комплексно бригада Дүнгын 2-дохи һүнэй-товарна фермын дэргэдэ, нэгэдэхи бригадынхид Хабшуу Адаг гэжэ нютагта колхозойнгоо һүрэг хонидто силос даража эхилэнхэй.

«Кударинский колхозник»

УРГАСЫН ХОЙНОҺОО ХЭГДЭНЭ ХАРУУҺАН

«Красное знамя» колхозой гэшүүд кукурузын ба хартаабхын ургасын хойноһоо һайн харууһа хэнэ. Эдэнэр ургасын һаяхан бултайжа эхилхэтэйнь сасуу борнойлһон, буртаг үбһэнһөөнь сэбэрлэһэн байна.

Һаяхан 95 гектар кукурузын, 35 гектар хартаабхын ургасада ряд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэһэн байха юм. Тиихэдэ 20 гектар хартаабхын талмайда гараар элдүүрилгэ хэгдээ.

Кяхта.

«Знамя Ленина».

ЗАГАҺАШАДАЙ АМЖАЛТА

Байкало-Кударын аймагай Савватей Харлампиевич Бурмакинай хүтэлбэрилдэг загаһашадай бригада далайда гараад ерэхэдээ, баян олзотой бусаба. Тэдэнэр нэгэ недели соо 30 центнер омоли барижа, июль һарынгаа түсэбые хоёр дахин үлүүлэн дүүргэбэ.

«Знамя Победы».

Прибайкалье.

ШЕФҮҮДЭЙ ТУҺАЛАМЖА

Аймагай центрын гүрэнэй эмхи зургаанай профсоюзай хүдэлмэрилэгшэд шефтээ абаһан Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Һаяхан эдэнэрэй 15 хүн тус колхоздо ошожо, хоёр үдэрэй туршада тус тустаа 420 тонныи багтаамжатай 2 траншей сэбэрлэһэн байна. Аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай гэшүүд Г. И. Сизых, А. А. Воронин, И. В. Скосырский, А. В. Манзырева гэгшэд һайнаар ажаллаа.

«Баргузинская правда»

ТҮРҮҮ ҺААЛИШАДТА ШАН БАРЮУЛАГДАБА

Үнеэн бүриһөө зунай һарануудта 10—15 литр һү үдэртөө һаахын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалишад һайн амжалта туйлана. Һаяхан эндэ Малшадай үдэр үнгэргэгдэжэ, социалистическэ мүрысөөнэй дүн гаргагдаба.

Ажахын жэлэй эхилһээр үнеэн бүриһөө 700 гаран литр һү һааһан һаалишад Б. Цыренова, Ц. Х. Ванданова, Ц-Д. Аюшеева гэгшэд мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ.

Түрүү һуури эзэлһэн һаалишадта 150—200 түхэриг мүнгэн шан барюулагдаһан байна.

«Зэдын колхозник»

ЖЭШЭЭТЭ АЖАЛ

«Коминтерн» колхозой гэшүүн Жаргал Самсонов 1954 ондо хонин ажалда хүдэлмэрилхөөр эльгээгдэһэн юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо нүхэр Самсонов колхозой һүрэг хонидые адуулжа ябана. Үнгэрэгшэ жэлдэ нүхэр Самсоновто 1955 ондо гараһан 200 гаран хурьгадые колхозой правлени даалгажа үгэһэн байгаа. Энэнь һайжаруулагдаһан үүлтэрэй хонид болоно. Мүнөө эдэнэрынь бултадаа тобир таргаар ондо ороһон байна. Зунай үедэ хонидойнгоо харууһалга, уһалалгыень һайнаар эмхидхэжэ, нүхэр Самсонов оролдосотойгоор ажаллажа байнхай.

«Красные Саяны»

Аха.

337 ХОНИД ОРООНДО ОРУУЛАГДАБА

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой 3 отара сооһоо 337 хонид ороондо оруулагдаад байна. Тэдэнэй 247-ниинь искусственна аргаар үрэжүүлэгдээ.

Искусственна аргаар хонидые үрэжүүлгэ нэгэдэхи комплексно бригадада илангаяа һайнаар ябуулагдана. Эндэ техник-үрэжүүлэгшээр Ц-Д. Цыдендашиев ажаллана.

Энэ ёһоороо хадаа колхозой 500 гаран хонид ойрын сагта үрэжүүлэгдэхэ байна.

«Красная Иволга»

ЯРУУНЫН ЗАГАҺАШАД БАЙГАЛ ДЭЭРЭ

Яруунын загаһанай заводой загаһашад жэл бүри Байгал далайда ошожо, загаһанай агнуури хэдэг юм.

Энэ жэлдэ тус заводой загаһашад далай дээрэ һайн олзотойгоор агнажа байна. Жэшээлхэдэ, нүхэр Князевай хүтэлбэрилдэг губшуурай бригадынхид июнь һарада 84 центнер омоли барижа, Кабанскын загаһанай заводто тушааһан байха юм. Энэнь июнь һарын түсэбые нэгэ хахад дахин үлүүлһэн болоно. Бригадын гэшүүд Сергей, Василий Ещенкотэн, Степан Уваров, Сергей Байбородин гэгшэд жэшээтэ һайнаар ажаллана.

Тэрэшэлэн гүльмөөр загаһа баридаг звенонууд мүн лэ һайн амжалта туйлана. Нүхэд Л. Уваров, Л. Князев, Н. Дубровский болон бусадай звенонууд мүнөө август һарын түсэбөөр ажаллажа байнхай

«Сталинец».

Яруна.

Райсоведэй гүйсэдкомой тоосоое КПСС-эй райкомой бюро шагнаба

КПСС-эй Октябрьска райкомой бюро (Улан-Удэ) Райсоведэй гүйсэдкомой тоосоое шагнаад, өөрынгөө, мүн таһагуудайнгаа хүдэлмэри һайжаруулхын тула гүйсэдком зарим хэмжээнүүдые абаа гэжэ тэмдэглээ. Захяа, захиралтануудые бэшэхэ ябадал үсөөрөө, заседани, зүблөөнүүд үсөөнөөр хэгдэдэг, гомодолнууд, мэдүүлгэнүүд түргэнөөр хаража үзэгдэдэг болоо.

Гэхэ зуура, гүйсэдкомой хүдэлмэридэ горьтой дутуунууд бии гэжэ райкомой бюро тэмдэглээ. Райсоведэй гүйсэдком таһагуудайнгаа хүдэлмэрие үшөөл һулаар хинана. Тэрэнэй эсэстэ зарим таһагуудынь бирагүйгөөр хүдэлнэ. Арадай гэгээрэлэй таһаг һургуулиин наһанай үхибүүдые, хүдэлмэришэн залуушуулые һуралсалда хабаадуулха түсэбөө дүүргэнэгүй. Ком
нальна таһагынь районоо болбо
зохид түхэлтэй болгохо талаар
тэй хүдэлмэри хэнэгүй, энэ хэрэ
һомологдоһон мүнгэ зөөри хэрэг
гые унжагайруулна, таримал
харууһалгые муугаар эмхид
Мүн бусад таһагуудайнь хүдэ
ридэ дутуунууд бии.

Райсоведэй гүйсэдком деп
дуудтай, саг үргэлжын коми
нуудтай эмхидхэлэй хүдэлмэри
тамагаар ябуулна, тэдэндэ һу
түшэглэнэ. Һунгагшадай за
дүүргэхэ хүдэлмэри дутама
хэгдэнэ.

Хүдэлмэриингөө дутуу ду
зайсуулха хэмжээнүүдые аба
гүйсэдкомой түрүүлэгшэ
Дроновые КПСС-эй райкомой
уялгалаа.

ХАРУУҺАНАЙ ЗЭРГЭЭР ОЛЗО АБТАДАГ

Хони үсхэбэрилгөөр манай совхозые жэшээтэ ажахы болоо гэжэ хэлэхын аргагүй. Тиигэбэшье, ажал тухайгаа хэдэн үгэ хөөрэлтэй.

Үүлтэртэ хонинной Боргойн совхоздо хүдэлжэ эхилһээр үнинэйб. Мүнөө манай бригада гурбадахи фермын эхэ хонидые харадаг.

Хонидой тоо толгой олошоруулхатаяа хамта һайн шанартай нооһо ехээр абаха зорилго бидэнэр, хонишодой үмэнэ табигдадаг гээшэ. Энээнэй тула хайшан гээд хүдэлөөбибди? 1956 ондо манай отара 700 толгой залуу зуһаг хонидтой байгаа. Эдэмнай бултадаа нарин нооһотой юм. Манай совхозой ахалагша хонишод бултадаа искусственна аргаар хонидые ороондо оруулха арга мэдэдэг дээрэһээ энэ хүдэлмэри өөһэдөө ябуулдаг юм. Бишье отарадаа энэ хүдэлмэри өөрөө үнгэргэһэн байгааб. 1956 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 98 хурьга абажа, томо болгожо тушаагаа һэмди. Хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһон хайшалагдаа бэлэй. Мүнөө жэлдэ энэл бүлэг хонидоо баһал искусственна аргаар үрэжүүлжэ, 100 эхэ хониноо 114 хурьга абаһан гэхэ гү, али 687 хони хурьгалуулжа, 789 хурьга абажа томо болгоһон байнабди. Хонин бүриһөө 3,65 кг нооһон хайшалагдаа. Һүүлшын хоёр жэлэй дүн тобшохоноор иимэ.

Саашань хонидой харууһа хайшан гэжэ эмхидхэдэг тухайгаа хэдэн үгэ хэлэлтэй байна.

Нарин нооһотой үүлтэртэ хони харадаг хадаа энээн тухайгаа онсолон хэлэхэмни. Энэмнай аргагүй ехэ олзо доход үгэдэг үүлтэртэ мал аабдаа.

Минии ажаглахада эмэ хониндо эдюулдэг хоолыень тогтоогдоһон саг соо үгэхэ гээшэ тон шухала. Үдэрэй гурим табяад, тэрэнээ наринаар сахижа, малаа хооллуулха шухала гэжэ ойлгооб. Юуб гэхэдэ, адуулгаһаа гадна эдюулдэг тэжээлынь—овёс, зеленко, талха таряанай зүйл хонидые таргалуулха гэһэн зорилготой бшуу. Тиимэһээ энэ тэжээлыень нэгэл тогтоогдоһон саг соо үгэжэ эдюулдэгбди. Зүгөөр, үгэдэг тэжээлэйнгээ хэмжүүрынь ехэ бага болгожо болохогүй. Жэшээнь, мүнөөдэр ехээр үгөөд, үглөөдэр тэрээнһээ бага ехэ болгоо һаа, ямаршье туһа болохогүй. Зарим хонишод ходо тэжээлыень ехэ багаар үгэжэ байдаг. Энэнь буруу байхаһаа гадна, иигэжэ хони эдеэлүүлхэдэ хүшэниинь

хүдэлдэг гэжэ ажаглааб. Хонинной хүшэ хүдэлгэхэ гээшэ хонишодой ажалда ехэ муу юумэн болоно.

Хүшыень хүдэлгэнгүй хонидые тарган байлгаха гээшэ хонишодой гол зорилго бшуу даа. Хонин тарган лэ байгаа һаа, элүүр энхэ, тобир һайн түл гаргаха, үһэ нооһонииншье һайн байхал ха юм.

Һүүлэй хоёр гурбан жэлэй туршада манай совхоз зелёнко ехээр тарижа хонидтоо эдюулдэг болоо. Зунай сагта хонидоо адуулжа таргалуулһанай һүүлээр намар ольбоной унажа эхилхэдэ зелёнкын узуурта адуулжа хүшэ абхуулдагбди. Иигэжэ адуулхада хонид одоол һайнаар таргалдаг гээшэ. Тиигээд энэ таргалһан хүшыень ехээр хүдэлгэнгүй хараха гэжэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулдагбди.

Манай Борьёогой талын үбһэ ногооной эдисэ һайн аабдаа. Тиигэбэшье, хурьгалха хонидые һайнаар адуулхаһаа гадна тэжээл заатагүй эдюулдэг байнабди. Манай совхозой хонишодой дүршэл дээрэһээ харахада зелёнко, овёс, таряа талханай зүйл хурьгалха хонидто жэшээгүй һайн хоол юм. Овёс хониндо эдюулхэдэ гансата һэргэдэг. Хонидой хурьгалаад байхада овёс ехэ тэжээлтэй хоол болодог, мүн хурьгадтаншье үгэхэдэ өөдэлсэтэй, бэлээр томо болодог юм. Мүн таряа талханай зүйл, зелёнко баһа иимэ байна. Хурьгатай хонидто силос үгэхэдэ һүтэй болодог. Манай отарада олон хонид эхирлэдэг. Тиимэһээ эдээнэй хурьгалаад байхадань илгажа эдеэлүүлээгүйдэ аргагүй. Эхирлэһэн хонидые, мүн хурьгыень бусадһаа үлүүгээр бордожо, томо болгодогбди. Тиигээгүй һаа, эхэнүүдыншье, түлыншье саашадаа һула бэетэй байхаа һанадаг. Хурьгадтань минеральна тэжээл—мел, дабһа эдюулэлсэдэгбди.

Энээнһээ урда тээ үбэлэй сагта хонидоо уһалангүй саһаар ябуулдаг һэмди. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ заншалаа орхижо, жэлэй дүрбэн сагта хонидоо заатагүй уһалдаг гуримтай болообди. Хонидые уһалдаггүй байһанаа уһалдаг болоһонһоомнай нооһон ехээр хайшалагдадаг болоо. Минии ажаглахада, хонидые үдэртөө заатагүй хоёр уһалха хэрэгтэй.

Хонидые хурьгалуулха саг тухай саашань хэдэн үгэ хэлэхэмни. Республикын бусад аймагуудай хонишодтол адли бидэнэр хонидые үбэл, хабар эртэ хурьгалуулдаг болоһоор үнинэйбди. Энэ һайн арга байһанаа эли тодоор харуулаа. Хүйтэн байхада хурьгад гарахадаа элдэб үбшэндэ дайрагдахагүй, шэшэнгир хүрэдэггүй шахуу байна.

Партиин Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хони үсхэбэрилгэдэхи дутагдалнуудые усадхажа, ойрын 2—3 жэл соо хонидой тооё хоёр дахин олошоруулха зорилго табяа. Бидэнэр, хонишод, энэ зорилго бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэеэ зорюулха ёһотойбди. 1958 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга абажа, томо болгохо уялга манай отарын хонишод абанабди. Нооһо бүри ехээр хайшалхын түлөө тэмсэхэбди. Энэ абаһан уялгаяа дүүргэжэ шадахабди. Тиихэ арга боломжо бии гээшэ.

Б. ДАБАЕВ, үүлтэртэ хониной Боргойн совхозой ахалагша хонишон.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй аша

Манай леспромхозой модошод Агуудхэ Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсажа эхилхэдээ, модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 5-да дүүргэжэ, жэлэй эсэс хүрэтэр даалгабариһаа гадуур 42 мянган кубометр модо оронойнгоо барилганuудта үгэхэ гэһэн уялга абаа һэн.

Энэ уялгаяа дүүргэхын тулада нэн түрүүн ажалай бүтээсые ехээр дээшэлүүлхэ хэрэгтэй байгаа. Леспромхозоймнай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргаа. Тэрэнэй ашаар модо отолхо хүдэлмэри 100 процент, модо таллуулга—93, модо шэрэлгэ—99,5, автомашинануудта модо тээхэ хүдэлмэри—100, түмэр замай вагонуудта модо ашаалга 82 процент механизацилагдаад байна. Манай модошод республика дотороо эгээн түрүүлэн жэжэхэн комплексно бригадануудые эмхидхэжэ эхилээ. Комплексно энэ бригадада нэгэ моторист бүхы модыень унагаажа үгэнэ. Нэгэ трактор тэрэ модыень таллуулжа урьдинэ. Бригаданууд хоорондоо эдэбхи ехэтэйгээр мүрысэжэ, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлнэ. Иимэ хэмжээ-ябуулга абаһанай ашаар машина зэмсэгэй болон хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ эрид дээшэлээ. Жэлэй түрүүшын хахад соо леспромхозой нэгэ хүдэлмэришэн 203,8 кубометр модо бэлэдхэхэ нормотой аад, 219,8 кубометр хүрэтэр дүүргээ. Энэ үе соо хүдэлмэришэн бүхэнэй бэлэдхэһэн модые нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, 63 кубометрээр дээшэлһэн байна. Модо таллуулга дээрэ хүдэлдэг «ТДТ» трактор бүхэнэй ажалай бүтээсэ 127 процентээр дээшэлээ.

Үйлэдбэри дээрэ ажалай түрүү дүй дүршэл, шэнэ технологи үргэнөөр дэлгэрүүлхын түлөө гаргаһан оролдолгомнай миин үнгэрөөгүй. Жэлэй түрүүшын хахад соо модо бэлэдхэжэ шэрэхэ түсэбөө уридшалан дүүргэжэ, даалгабариһаа гадуур 23 мянган кубометр барилгын модо оронойнгоо арадай ажахыда үгэжэ шадаабди. Тэрэшэлэн гурбадахи кварталай түрүүшын һара — июльдэ мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилжэ, түсэсэбһөө гадуур хэдэн мянган кубометр модон шэрэгдэбэ.

Леспромхозой ажахыда модо шэрэлгэ гээшэ гол показателиинь болодог. Тиимэһээ модо шэрэлгэ дээрэ автомашинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ гээшэ тон шухала болоно. Энэ талаар илангаяа «МАЗ—200» машинануудые һайнаар ашагладаг болообди. Модо бэлэдхэлэй Кокэтэйн пункт шэрэлгээр бусад пунктнуудтаа һайн жэшээ харуулна. Эндэ машинаар модо шэрэхэ түсэб 155 процент хүрэтэр дүүргэгдэһэн байна.

Комплексно жэжэхэн бригадануудай хүдэлмэри юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, үдэр соо бэлэдхэгдэһэн модон барандаа таллуулагдажа, дээдэ складта штабель болгон ябталагдана. Бригада бүхэнэй моторист бензинээр хүдэлдэг «Дружба» гэжэ хюрөөгөөр туһалагшагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Тиихэдэ бригада гансахан тракторaар модоёо таллуулдаг. Үдэр соо отологдожо таллуулагдаһан модоной хэмжээгээр хүдэлмэриинь дүн гаргагдадаг байһан тула, бригадын 5—6 гэшүүд нормоёо заатагүй дүүргэхын түлөө оролдоно. Үдэр соо нэгэ бригада 44 кубометр модо бэлэдхээд, таллуулха нормоёо дунда зэргээр 46,5 кубометр хүрэтэр дүүргэнэ. Иигэжэ комплексно жэжэхэн бригадануудай ажалай бүтээсэ ехэ бригадануудайхида орходоо 1,6 кубометрээр ехэ болоно. Модо бэлэдхэлэй Шэбуурай пунктын Вильнишкас Альфонас гэгшын хүтэлбэрилдэг бригада үдэр соо 56,9 кубометр модо бэлэдхэн таллуулжа, леспромхоз соогоо шэнэ амжалта туйлаа. Тэрэшэлэн һүүлэй үедэ модо бэлэдхэлэй Тамахтайн пунктын нүхэр Кузьминай бригада 57,6 кубометр бэлэдхэдэг болоо. Эндэ Кулаковой хүтэлбэрилдэг мастерска участогай комплексно бүхы бригаданууд халаан бүридэ 50 гаран кубометр модо бэлэдхэнэ.

Урдань комплексно ехэ бригаданууд нүүдэл электростанциин хүсөөр хэдэн электрохюрөөнүүдые хүдэлгэдэг байгаа. Тиигэбэшье, ажалайнь бүтээсэ мүнөөнэй «Дружба» хюрөөгөөр хүдэлмэрилһэнһөө бага һэн. Бензинээр хүдэлдэг мотортой энэ хюрөө электрохюрөөһөө һурагагүй ехэ модо отолно. Тиихэ зуураа, халаан соо 4 шахуу литр бензин арьбалха, кубометр модоной өөрынь үные 19 мүнгөөр химдаруулха арга олгоно.

Абаһан уялгаяа саг болзор соонь, нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада жэлэй хоёрдохи хахад соо бүри ехэ эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилхэ болонобди. Модошоднай өөһэдынгөө хэлэһэн үгэдэ заатагүй хүрэхын түлөө үнэн сэхээр оролдоно. Нормоёо үлүүлэн дүүргэһэн ажалай түрүүшүүл үдэр ерэхэ бүри олошорно. Тэдэнэй тоодо трактористнууд нүхэд Тарулис, Семенас, Богамазов, Коржов, шофернууд нүхэд Смирнов, Душин болон бусад оролсоно.

Гэбэшье, хүдэлмэридэмнай дутагдал үгы гэжэ хэлэхэ болоо һаа, алдуу болохо байна. Усадхагдаха ёһотой дутагдалнууд яһала бии. Модо бэлэдхэлэй үбэлэй сезоной үедэ хүдэлмэридэмнай элдэб бэрхэшээлнүүдэй тохёолдохогүйн тулада шухала хэмжээнүүдые абажа эхилээбди. Хүйтэнэй сагта модо бэлэдхэлэй пунктнуудта машина тракторнуудые заһабарилха мастерскойнууд баригдажа эхилээ. Гаражууд заһабарилагдана. Тэрэшэлэн харгы заһабарилгын хүдэлмэридэ ехэ анхарал табигдана. Ойрын сагта модо отолхо хүдэлмэриие гансахан «Дружба» хюрөөгөөр хэдэг болохо зорилготойбди. Иигэжэ леспромхозоймнай бүхы модошод Октябриин алдарта һайндэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтахань лабтай.

Е. Тугутов, Шулуутайн леспромхозой директор.

ҮНИНЭЙ МАЛШАН

Коммунист Цыбик Дондокович Дугаров колхозой тогтоһонһоо хойшо мал ажал дээрэ хүдэлмэрилжэ, дүй дүршэл ехэтэй болонхой.

Мүнөө энэ нүхэр 66 наһатай. Тиигэбэшье үбгэжөөл ажалаа орхижо, амарха дурагүй байдаг. Хорин зургаан жэл соо нюдэнэй сэсэгы мэтээр хаража ябаһан малынь хайратай ха юм.

Цыбик Дондокович Закаменай аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалиин үнеэдые адуулдаг. Тэрэнэй хүдэлдэг гүүртынхид колхоз дотороо түрүүлэн тугалнуудые эхэһээнь һалгаан, түлигдэдэггүй байрада байлгажа түлжүүлхэ арга хэрэглээ. Тиигэжэ үнеэдээ хайдагаар һаадаг болоһоной ашаар һү ехээр абадаг болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мал адуулагша Цыбик Дугаров.

Д. Аюшеевэй текст ба фото.

Үбһэшэдтэ кино харуулна

Хориин аймагай колхозуудай сабшалан дээрэ үбһэ хуряалгын хүдэлмэри үдэр ерэхэ тудам үргэдэжэ байна. Мүн хүдэлмэриин энэ халуун хаһада аймагай культурын эмхи-зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд миин байнагүй. Аймгүйсэдкомой культурын таһагай киномеханик Самбу Бадмацыренов һаяхан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Майла, Соорхой гэжэ нютагуудта байдаг үбһэшэдтэ кинокартинануудые харуулба.

Мүнөө нүхэр Бадмацыренов «Красный партизан» колхозой үбһэшэдтэ кино харуулхаяа мордонхой.

А. Павлов,

Түрүү сельсовет

Прибайкальска аймагай Горячинска сельскэ Соведэй колхозуудай гэшүүд, Байкальска леспромхозой, Горячинска загаһанай заводой хүдэлмэришэд ба албахаагшад 1958 онһоо эхилжэ колхознигууд, хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшадые хүдөө ажахын эдеэ хоолой зүйлнүүдые гүрэндэ тушааха уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые ехэ һайшаалтайгаар угтаад, байгша ондо оруулха түлбэреэ болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Июлиин 25-най мэдээгээр эндэхи 339 айл һү тушааха уялгаяа сум дүүргэбэ. Мүн жэлэй дүүрэтэр бэлэдхэлэй дээшэлүүлэгдэһэн сэнгээр ехэхэн һү гүрэндөө худалдаха байна.

Тэрэшэлэн мяха, арһа тушаалгаяа һаяар дүүргэхэ болоо. Тиихэдэ үндэгэ тушаалгаяа 5 һараар уридшалан дүүргэһэн байха юм. Тиигэжэ тус сельсовет аймаг соогоо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

Г. Ильин.

РАССКАЗ

Эдир наһан

...Дулма тухай бодол Занданай һанаые дууһан эзэлэнхэй. Энэ хүбүүн гоёой эрье дээгүүр аалихан алхална. «Хаанабши, хаанабши, Дулмамни, хэзээшье шамтаяа ушархабиб»,— гэжэ һанахадаа Занданай досоо уйдхартай болоожо, мойһон харахан нюдэндэнь нулимханууд гүйхэдэл гэбэ. Энэ үедэ манатар сагаан һара үүлэндэ халхалагдажа, газар дайда баһал харанхы болобо.

Зандан нэгэ мэдэхэдээ ехээр даарааһан байжа, гэртээ харихаар яаралгүйхэн ябажархиба. Тэрэнэй урда аяар холын таряалан дээгүүр комбайнай гэрэлээ сасаруулан ябахань харагдаба. Хэрэгээр олон галнуудаар яларһан таяанай ток тээһээ колхозой машинанууд дүнгинэлдэн, ехэл яаралтай түргэн ниишэ тиишээ һэлгэсэлдэнэд.

Гэнтэ адуугаа манаһан Олзын дуунай аялга соностожо, таһалгаряагүй ханхинаһан талын хүгжэмтэй ниилэн зэдэлбэ. Эдэшын оршон байдал айхабтар һайнаар үзэгдэн, түрэл дайдаарнь зэдэлэн байһан һүр жабхаланта ажалай ауунууд хүбүүнэй дура сэдьхэлые таан, тэрэниие ерээдүйн жаргал тээшэ урялан байһандал үзэгдэбэ. Энэл даа, тэрэнэй түрэл нютаг! Иимэ һайхан нютагтаа арад зоной нгоо аша туһада ажалан ябахада ямаршье жаргал бэ!

«Хойто зун инагхан гансаяа ажалай амжалтаар золгохоб»,— гэжэ һанахадаа баясажа, дурлаһан гансаяала хэзээ нэгэтэ ушархын хүсэл найдабари тэрэнэй сэдьхэлдэ түрэнэ. Хүбүүнэй баярай ошоор ээлэгдэжэ байһан шарайе харахадаа баярлаһандал намарай һэбшээн хүдэлжэ, аяа шэмээгүй дууража байһан мойһоной набшаһад «шэбир-һабир» гэлдэһэн дэнгээр дуулдана.

Зандан нилээдгүй зогсожо байһаа гэнтэ мэдэжэ, ямаршьеб юумэндэ урид шиидэнгээр электрын галаар яларһан тосхон тээшээ түргэн гэшхэдэлээр алхалшаба.

Ямар нэгэн гол мүрэнэй урадхалдал дэли үдэр һүниин һубарилдан үнгэрһөөр хайтар колхозойнгоо адуун һүрэгые Занданай харууһалхаяа ороһонһоо хойшо арбаад һара үнгэрбэ. Залуу адуушанда түрүүшээр үбэлэй хүйтэнэй хэшьшье хүндэ байгаа һаань, даажа абаһан ажалдаа сухарилтагүйгөөр хандажа, түрүүнэй адуушан Олзоһоо дүй дүршэл абажа, энэ харюусалгата үеые амжалтатайгаар дабажа гараа. Мүнөө зунай һайхан сагай ерээд байхада, адуун һүрэгөө холын бэлшээридэ ээлжээгээр харууһалжа байна. Зандан ойн захадахи майханайнгаа газаа тээ һуугаад. нугаар дүүрэн тараад эдеэлжэ байһан адуун һүрэгөө сэдьхэл ханангяар шэртэн харана. Үнгэ бүриин сэсэгээр бүрхэгдэһэн нуга дээгүүр бишыхан хөөрхэн унагад намнасалдан тангарна. Тэдэнэй эхэдынь һанаагаа зобоһондол унагадайнгаа хойноһоо харан харан үүрһэнэд.

Зандан хэнэйшьеб ерэхые ехээр хүлеэнэ хэбэртэй, колхозой центр ошоһон харгы руу нэгэ хэды хараһанай һүүлдэ, лимбээр дуулуулна. Занданай нугархай шадамар хурганuудынь лимбэ дээгүүр дээшэ доошоо һолжоржо. ирагуу һайхан аялга зэдэлбэ. Хүбүүн лимбынгээ аялга шагнахые оролдоногүй, харин сэдьхэлынь ямар нэгэн бодолоор эзэлэгдэнхэй хэбэртэй.

Лимбын аялга зэдэлһээр. Үнгэрхэдөө, адуушан хүбүүнһээ дортохогүй гэһэндэл, сэнхир номин огторгой өөдэ аялгаа татан дэгдэһэн жэргэмэлшье ирагуу гоё лимбын аялга һайхашаан адуушан хүбүүн дээгүүр дүхэриглэн жэргэнэ.

— Үгы даа, ерэнэгүй.

Уданшьегүй хамагһаа дээшээ тобойн гараһан Тээсэгэй оройдо алтаран байһан наранай туяан харагдахаяа болижо захалба. Майханай ойро байһан хулагшан зүүн тээшээ харан зогсобо. Зандан һууриһаа бодожо, хулагшанай хараһан зүг баһал шэртэнэ. Томо тэгшын шара шубуун доохонуур ниидэн ерэжэ, Занданай толгойе дайран алдаад. үгы болошобо. Хулагшан һанаагаа амарһан юумэдэл амтата ногоо дахин шэмхэжэ захална. Зандан түүдэгээ һэргээжэрхёод мүнөөхи бодолгодоо абтан һууна:

«Яахадаа Олзо мүнөө болотор ерэнэгүй гээшэб? Олзын эртэ ерээрэй гэхэдэнь, тэрэл сагтаа ерэдэг байгааб. Харин өөрэйгынь эртэ ерээрэй гэхэдэмни, мүнөөшье болотор ерэнэгүйл».

Занданай энээн тухай бодожо байтарынь баһал тэрээнэй даданги хурганuудынь өөһэдөө лимбын нүхэнүүд дээгүүр һолжоржо, ута һайхан аялга зэдэлбэ. Тэрэнэй ухаан бодолынь, үдэшын сэбэрхэн агаараар зэдэлэн байһан лимбын аялгатай урилдан, аяар холо руу тэгүүлнэ. Иимэ дуунай аялга тэрэнэй ухаанда дабтагдана:

Сэсэрлигтээ ногоотой
Шэлдэг бором тэрээндэ,
Центр дээрээ наадатай
Сэдьхэл һанаам тэрээндэ..,

Занданай ухаан бодолынь мүнөө үдэшэ боложо байһан залуушуулай наадан тээшэ зорюулагданхай. Студентнэрэй ерэхэдэ, субботодо наадан болохо гэжэ һаяхан почтальонһоо мэдэжэ абаһан байгаа. Эгээл мүнөө-мүнөө наадан эхилжэ байгаа ёһотой. Ямаршье хүхюун байгаа хаб! Тэрэнэй дурлаһан гансанииншье тэндэ байжа болоо.

Зандан баһал сайран байһан тала руу нэгэ удаа харан зогсоһоной һүүлдэ дахин байрадаа һуушаба. «Ерэхэгүйнь гээшэ аал? Үгы даа, Олзо ямар нэгэн шухала ушар шалтагаанһаа оройтоо ёһотой. Мүнөө харгыдал ябажа болоо».

Лимбын аялга урда урданайхиһаа улам шанга аад, үшөө тодоор зэдэлбэ. Тэрэнэй хурган дороһоо эдир залуу наһан тухай, инаг дурлал тухай гунигта дуунай аялга зэдэлнэ. Занданай бодолынь залуушуулай наадан дээрэ, тэрэнэй нюдэндэ Дулмын сэбэрхэн шарай харагдахадал гэнэ. Бүхэли жэл сэдьхэлһээнь гарадаггүй, ходо хаража зүүдэлдэг инаг басагантайгаа мүнөө үдэшэ үнэн бэеэрээ золголдожо шадагдаха гү гэжэ һанана.

Гэнтэ адуун һүрэг сошон харайжа, булад туруунуудһаа газар дэлхэй дорьбоходол гэбэ. Занданай бодолынь һалхинда үлеэлгэһэндэл үгы боложо, хажуудаа байһан буугаа саб шүүрэн абаад, бушуу түргэн мориндоо мордожо, адуун тээшээ бүргэд шэнгеэр шуумайба. Энэ үедэ буугай абяан удаа даран нэрьежэ. гуринха шоно нэгэ дахин шангаар гангинаад мухаришаба.

Зандан дайсанһаа абарагдаһан хайратай даагаяа хүсэжэ, дэли дээрэһээнь шүүрэн абаад: нэгэ хэды тойрон харайлгажа, амисхалыень даруулһанай һүүлдэ гол өөдэ туугаад үгсэбэ. Шаргал даагаанай эжэлээ хараад, нариихан шангаар инсагаалхадань, эндэ тэндэһээ хэдэн гүүнүүд урдаһаань ерэжэ үнэрдэнэд.

Зандан шоноёо ганзагаһаа абажа, морёо хориглон табиба. Унтаржа байһан түүдэгтээ түлеэ нэмээд, Олзын ерэхэгүйе гайхан, харгы тээшэ нэгэ хэды харан зогсоһоной һүүлдэ һууридаа ошоод һуушаба.

Амтата ногоондо эдеэлэн байһан адуун һүрэг соо эндэ тэндэ турьяха, гүүдэй үүргэхэ, унагадай инсагаалханиь дуулдана. Нэгэшье адуун сошон харайнагүй, оршон тойрон амгалан тайбан.

Түүдэгэй ойро эдеэлжэ байһан мориниинь гэнтэ толгойгоо дээрэ үргэн, харгы руу харан зогсобо. Занданай һууриһаа һуга харайн бодоод харахадань. хоёр эмээл моритой хүн харайлган ерэжэ ябаба.

— Сайн байна! Адуугаа һайн харууһалжа байна гүш?—гэжэ хүрэжэ ерэгшэд зэргэ шахуу асуубад.

— Һайн. Хаба шадалаараа харууһалжал байнаб даа.

— Дабаан дээрэ гаража ябахадамнай буугай абяанай дуулдахадань ехэ яаража ерэбэбди,— гэжэ колхозой парторганизациин секретарь Галсан Нимаевич һанаагаа зобонгёор хэлэбэ.

—Зандан багахан ушарта буудахагүйл һэн. Адуумнай үргөө гү?— гэхэтэйгээ сасуу Олзо түүдэгэй саана алдалан хэбтэһэн шоно харажархихадаа: «һүү, Галсан Нимаевич, Зандамнай дайсаниие дараал», гээд урагшаа даб гэбэ.

— Юугээ хэлэнэш,— гээд Галсан Нимаевич һууриһаа бодошобо. Тэдэ хоёр адуунда добтолһон дайсаниие дараһандань ехээр баярлаба.

— Хайшан гээд энэ шоные алаһан тухайгаа бидэндээ һайса хөөрэжэ үгыш,—гэбэд. Зандан ехээр яаража байһан тула тобшохоноор хөөрэжэ үгэбэ.

— Зандан, бэрхэш.

— Хари мэдээл һэм. Ехээр хүлеэжэ байгаа ёһотойш, бишни суглаанда байжа оройтооб.

— Ерэхээ болёо байна гэжэ һанажа байгааб,—гээд, Галсан Нимаевич үглөөдэр бусаха бэзэт даа,—гээдхинэ.

— Адуугаа үзэжэ, хаража байжа, үглөөдэр лэ бусаха хүн бэзэб. Шимни ямар ехээр яарабаш, «оройдо эртэ үгы» гэлсэгшэ бэшэ аал, бидэнэртэйгээ заахан хөөрэлдэд гээд ябыш,—гэжэ энеэбхилэн хэлэбэ.

Парторганизациин секретариин хэлэһэн һүүлшын үгэнүүд Занданда угаа хүндэ байба. Юуб гэхэдэ, тэрэ хэдышье яаража байгаа һаа, Галсан Нимаевичын хэлэһэн үгые дабажа шадахагүй байгаа. Занданай хүндэ байдалда орошоод, ямаршье шалтагаан барихаяа ойлгон ядажа байхыень мэдэһэн Олзо хэлэбэ:

— Намайе эртэ ерээрэй гэһэн юм, теэд энэл болошоо даа. Өөрын хэрэг байжа болоо, ехэ шухала хөөрэлдэхэ юумэгүй һаа харихадань яаха юм.

Галсан Нимаевич юушьеб гэнтэ һанаандаа оруулжархиба хэбэртэй, миһэд гэжэ:—Тиигээ һаа ябыш даа. Үглөөдэр правленидэ ороно бэзэш, хөөрэлдэхэ хэрэг бии,—гэбэ.

Галсан Нимаевич улам холодожо ябаһан Занданай хойноһоо хаража:—Э, залуу наһан! Занданиие нааданда яаража байгаа юм. гэжэ огто ухаандам ороогүйл,—гэжэ сэдьхэл хүдэлгэмөөр хэлэбэ.

— Хабарай үдэшэ хоюулан адуугаа манажа байхадаа нүхэрни «Дулма, Дулма...» гэжэ байжа зүүдэн соогоо хэлэһэн юм. Теэд иимэ нэрэтэй басаган, минии һанахада, манай колхоздо үгыл шэнги. Юрэдөөл ойлгожо яданаб,—гэжэ Олзо Занданай шанаһан бэлэн сай тагаанда үлгэжэ байхадаа хэлэбэ.

— Дулма? Түрүүлэгшынгээ басагые мүнөө болотор мэдэхэгүй хүн гүш? Һаяхан һургуулиһаа ерээ...

— Галсан Нимаевич, гол руунь табиба хат. Үни холын уулзаагүй дурлаһан басагантайгаа Зандамнай мүнөө үдэшэ харалсахань ха юм. Залуу зүрхэн ямаршье жаргалаар сохихо ааб?!

— Залуу хүнэй хүсэл бэелхэһээ һайн һайхан юун байхаб даа. Ажалайнгаа һүүлээр амаржа сэнгэжэ ябаг лэ... Ажалша бэрхэ болохо юм. Һургуулида байхадаа ямаршье ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг һэн. Энээндэнь би ехэ сэдьхэлээ ханангги ябадагби,—гээд парторганизациин секретарь харгы руу хараба. Теэд Зандан үни хада далда орошоһон байба.

Зандан уняар мана тунанхай үндэр хадын хүтэл дабаба. Зээрдэ мориниинь улам улам урагшаа яарана. Олон түмэн одо мүшэдөөр яларһан огторгойһоо түхэреэн һара һиимэгэр улаахан элшээ сасаруулан хадын ташалангаар харайлган ябаһан гансаарданги замшанда харгыень заана. Үдэшын һэрюухэн һэбшээн адуушан хүбүүнэй малгай дороһоо бултайһан үһыень үрбэлзүүлэн, нюур хасарыень эрхэлүүлэн эльбэнэ.

Уданшьегүй хүбэн сагаан мананда шунгаһан түрэл тосхониинь харагдаба. Колхозой клубта залуушуул олоороо суглараад, ёохор наадана. Тэдэнэй дорюун аялга клубай сонхоор газаашаа дүүлин, тосхон дээгүүр зэдэлнэ. Эдир залуу хүбүүд, басагад нилээдгүй наадаһанай һүүлдэ ханын захаархи һандалинууд дээгүүр һуушабад. Уданшьегүй баянист Эрдэни «Амурай долгинууд» гэжэ вальс наадаба. Цэдэн Дарима хоёр гаража, баянай аялга доро хатаржа эхилбэ. Тэрэ дары булта гаража, клуб соо багтажа ядан хатаралданад. Баруун ханын захада һандали дээрэ юундэшьеб Дулма үлэшэбэ.

Хүсэд харалсажа танилсаашьегүй һаа, сэдьхэлдэнь инаг дурлалай халуун ошо бадаруулһан хүбүүнэй ерэхые угаа ехээр хүлеэн, Дулма үүдэн тээшэ харан харан һууна. Теэд Зандан ерэнэгүй. Орой болжо, нааданай дүүрэхэ ойротобо.

Залуушуул ёохор наадаһанай һүүлдэ ойро зуура забһарлаба. Энэ үедэ үүдэн нээгдэжэ, одоол Зандан орожо ерэбэ. Хүбүүд, басагад «Зандан ерэбэ, Зандан ерэбэ...» гэлдэшэнэд. Гомбо Цэрэн-Базар хоёрой хоорондо ошожо Занданай һуухада тэрэнэй түргэн гүйдэлөөрөө ерэһэниинь мэдэгдээдхибэ.

— Яатараа оройтобош?, «һаа ерэбэ гүш?» гэхэ мэтээр хүбүүд һонирхон асуунад. Теэд тэрэ тэдэнэй юуншье гэжэ асуухыень хүсэд ойлгоношье гү, үгы гү,—зэргэлээд һуугаашадай хоорондуур хараашалан «тиимэ», «тиигээ» гэхэ мэтээр миин лэ харюусана.

Баянай аялга дахин зэдэлбэ. Зандан Дулма тээшэ ошобо. Инаг дурлалай ямар нэгэн илагдашагүй хүсөөр эзэлэгдэһэн зүрхэеэ сохилуулан шэшэргэнэһэн хоолойгоор:

— Сайн байна. Хатархы-ые зүбшөөгыт,—гэжэрхибэ.

— Сайн,—гэжэ урихханаар харюугай мэндэ хэлээд, Дулма зүбшөөһэн хэбэртэйгээр һууриһаа бодобо.

Басаган нэгэ гараараа хүбүүнэй ажалша гарые адхан, нүгөө гараа тэрэнэй хүдэр мүр дээрэ табихадаа, баяраар сэдьхэлынь ээлэгдэжэ, олон тоото хатарaашадтай нэгэдэбэ.

Уданшьегүй наадан дүүрэбэ хэбэртэй, колхозой үйлсөөр залуушуулай дуун һүниин харанхые сууряатуулба. Зандан ехэл хүхюутэй шангаар хөөрэлдэн ябаһан нүхэдэйнгөө дунда «Дулма дуратай гү?»—гэһэн асуудалые шиидхэжэ ядан абяагүй ябана. Тэрэнэй урда олон басагадаар Дулмашье дуулалсан ябана.

Нэгэ хэды саг үнгэрһэн хойно тэдэ хоёр Зэдэ голой эрьедэ зогсожо байгаа һэн. Эдир наһандань түрэһэн инаг дурлалай охиндо һогтожо, үүрэй сайхыешье мэдээгүй байтарынь элдэб янзын шубуудай жэргэхэ, хүбшэ тайгаһаа хүхын донгодохо дуулдаа бэлэй.

Д. ДУГАРОВ, С. ТАБДАЕВ.

Арадай демократиин оронуудта

Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ой һайндэрлэхэеэ Польшодо бэлэдхэнэ

ВАРШАВА, июлийн 28. (ТАСС). Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе һайндэрлэхэ бэлэдхэл Польшын Арадай Республикада үргэнөөр хэгдэжэ байна. Ороной томо томо городуудта һайндэртэ бэлэдхэхэ комитедүүд байгуулагдана.

Үсэгэлдэр Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедтэ зүблөөн болоо. Польско-советскэ хани барисаанай бүлгэмэй, дээдэ һуралсалай министерствын, хэблэлэй, политическэ болон ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд зүблөөндэ хабаадалсаба. Совет арадуудай ба бүхы дэлхэйн арадуудай ажабайдалда болоһон энэ гайхамшагта үдэрые һайндэрлэхэ бэлэдхэлэй түсэбүүд зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Польшын хэблэлэй газарнууд «Октябриин революци тухай полягуудай дурдалганууд» гэһэн суглуулбарииe хэблэн гаргахаар бэлэдхэжэ байна. Владимир Маяковскиин зохёолнуудай бүрин суглуулбари хэблэгдэн гараха юм.

Польско-советскэ хани барисаанай бүлгэм хадаа советскэ номууд болон кинофильмнүүд тушаа эрхим рецензи бэшэхэ конкурс соносхоо. Энэ бүлгэм советскэ фильмнүүдэй харалгые тэрэшэлэн эмхидхэхэнь. Советскэ киногой элитэ мастернууд харалгада ерэхээр уригдаа. Октябриин революцида хабаадаһан советскэ хүнүүдтэй Польшын ажалшадай олон уулзалга тус ороной элдэб городуудта болножо байна.

Албаниин Арадай Республикада һүүлэй жэлнүүдтэ клубууд, библиотекэнүүд болон соёл гэгээрэлэй бусад эмхи зургаанууд ехэ олон болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Чифлик гэжэ хүдөө ажахын кооперативай библиотекэ соо.

ТАСС-эй фотохронико.

Албаниин экономико болон соёл болбосоролой хүгжэлтэ

ТИРАНА, июлиин 29. (ТАСС). 1957 оной түрүүшын хахад жэлдэ экономико болон соёл болбосоролые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэлтын дүнгүүд тухай Албаниин Арадай Республикын гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин дэргэдэхи статистикын управлениин мэдээсэл Албаниин хэблэлдэ тунхаглагдаа.

1956 оной энэ үеынхитэй сасуулхада, үйлэдбэриин зүйлнүүдые бүтээн гаргалга 26,9 процентээр ургаа.

Үйлэдбэриин зүйлнүүдые бүтээн гаргаха талаар түрүүшын хахад жэлэй түсэб республика дотор юрэнхы дээрээ 1,7 процент дутуугаар дүүргэгдээ. Ушарынь эд хэрэглэгшэдэй кооперациин Центросоюзай предприятинууд гүрэнэй түсэбые дутуугаар дүүргэһэн байна гэжэ мэдээсэл соонь хэлэгдэнэ.

Июлиин 1-дэ республикада хүдөө ажахын үйлэдбэриин 1.432 кооператив бии байгаа. Тэдэнэр 57.416 таряашадай ажахынуудые нэгэдүүлнэ, мүн оронойнгоо тарилгын бүхы талмайн 46,3 процентые эзэлнэ.

Таряа хуряалга, сохилго орон соо амжалтатайгаар ябажа байна. Даб дээрэхи мэдээнүүдэй ёһоор, ургаса таряан үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ үлүү һайнаар гараа гэжэ мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Энэ оной түрүүшын хахад жэлдэ хүн зоной ажаһууха гэр байрын талмай нёдондо жэлэй түрүүшын хахад жэлдэ байһанһаа 65 процент ехээр баригдаа.

Автомобильна, түмэр замай, далайн транспортын хүдэлмэридэ шэнэ амжалта туйлагдаа.

Үнгэрһэн үе соо мяха, загаһа, сахар, өөхэ, тоһон, макарон, жиирэй ба нооһон бүд, гутал, мылэ хүн зоной хэрэглэлгэ ехэ болоо.

Гэгээрэлэй, соёл болбосоролой, элүүрые хамгаалгын бүхы һалбаринуудаар саашанхи амжалтанууд туйлагдаа гэжэ мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ.

Корейн Арадай-Демократическа Республикада хүдөө ажахын хамтаралнууд улам хүгжэн бэхижэжэ байнхай. Хойто Пхенан гэжэ провинциин Бихюм можын Квангам гэжэ хүдөө ажахын хамтарал түрүү ажахы гэжэ орон дотороо суутай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: энэ хамтаралай торгошод хүдэлмэрилжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Советскэ Партийна-правительственнэ делегациин Чехословакида ерээд байһан тухай

Чехословакиин документальна фильмнүүд

Прага, июлиин 30. (ТАСС). Советскэ Партийна-правительственна делегациин Чехословакида ерээд байһан тухай документальна хоёр фильм байгуулха хүдэлмэри дүүрээ. Тэдэнэй нэгэниинь үнгэтэ фильм юм. Тэрэ «Хани нүхэдэй дунда үнгэрһэн недели» гэжэ нэрлэгдээ. Үргэн экранна нүгөө фильм «Ахадуу оронһоо ерэһэн ханинар» гэжэ нэрлэгдэнэ.

Чехословацко-советскэ хилэһээ республикын ниислэл Прага хүрэтэр советскэ айлшадай ябаһан зам тухай түрүүшын фильм хэлэнэ. Үргэн экранна фильм Прагада делегациин ерэһэниие харуулжа эхилээд, Чехословакиин ниислэлһээ тэрэнэй мордон ябаһаниие харуулаад түгэсэнэ.

Документальна энэ хоёр фильм советскэ делегациие Чехословакиин ажалшадай хаа хаанагүй угаа ехэ халуунаар угтан абаһан тухай тодорхойгоор хэлэнэ. Эдэ фильмнүүд Чехословакида советскэ партийна болон гүрэнэй ажал-ябуулагшадай ерэһэнэй түүхэтэ удхашанарые тэмдэглэнэ. Ахадуу хоёр арадай хани барисаанай ямар ехэ гүн гүнзэгы, үнэн сэдьхэлэй, эбдэршэгүй бата байһаниие фильмнүүд үндэһэ баримтатайгаар харуулна.

РУМЫНИДА МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМЫН ҺУРАЛСАЛ ДЭЛГЭРНЭ

БУХАРЕСТ, июлиин 30. (ТАСС). «Скынтейя» газетын мүнөөдэрэй номерой түрүү бэшэг партийна гэгээрэлэй һуралсалай жэлэй дүнгүүд тухай, мүн шэнэ жэлдэ марксистско-ленинскэ һуралсалай зорилгонууд тухай хэлэнэ.

Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ марксизм-ленинизмын пропагандын удха ба эмхидхэл һайжараа гэжэ бэшэг соонь тэмдэглэгдэнэ. Тэрэ хадаа социализм байгуулгын тодорхой эрилтэнүүдтэй нягта холбоотой байгаа. Партийна һуралсалда партиин 600 мянга гаран гэшүүд ба партийна бэшэ хүнүүд хабаадуулагдаа. Тодорхой экономикын кружогууд нилээд олошороо. Тэдэндэ 55 мянган инженернүүд, технигүүд, хүдэлмэришэд социалистическэ экономикын асуудалнуудые шудалба. Коммунистнууд Румыниин Хүдэлмэришэнэй партиин түүхые илангаяа ехээр һонирхон шудална.

Үйлэдбэри дээрэ шууд ажалладаг 10 мянга гаран хүдэлмэришэд пропагандистнуудай дунда бии юм гэжэ бэшэг соонь хэлэгдэнэ.

Венгриин Арадай Республика. Газар-таряалангай ажал эрхилдэг Валатонногиберекскэ гүрэнэй ажахы ехэ овощь ургуулдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гүрэнэй энэ ажахын таряалан дээрэһээ үнгэтэ капуста хуряагдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Венгриин Эсэгэ ороной арадай фронтын президиумэй заседани

БУДАПЕШТ, июлиин 28. (ТАСС). Эсэгэ ороной арадай фронтын президиумэй үргэдхэгдэһэн заседани үсэгэлдэр эндэ болоо. Хүдэлмэришэн-таряашанай революционно правительствын түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Ференц Мюнних, ВСРП-гэй ЦК-гэй секретарь Карой Кишш заседаниин хүдэлмэридэ хабаадалсаба.

Заседани дээрэ Ф. Мюнних элидхэл хэбэ. Контрреволюциин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй бута сохигдоһоной һүүлээр, манай парти саг үргэлжэ бэхижэжэ байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Тэрэнэй эмхинүүд ороной бүхы газарнуудта бии юм. Социализм байгуулгын хэрэгтэ зорюулан партиин урдаа табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын тула үргэн олониитэ ажалшадые нэгэдүүлдэг хүдэлөөе хүгжөөхэ гээшэ илангаяа шухала болоно.

Эсэгэ ороной арадай фронт хадаа социализм байгуулгын ба арадай демократиин хэрэгтэ үнэн байдаг Венгриин бүхы ажалшадай олониитын хүдэлөөн болохо ёһотой гэжэ элидхэлшэ үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

ГДР Албани хоёрой экономическа харилсаа холбоон

ТИРАНА, июлиин 29. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын ба Албаниин Арадай Республикын түлөөлэгшэдэй хөөрэлдөө хэһэнэй ашаар, 1957—1960 онуудта хоорондоо түлбэри абалсаха тухай хэлсээн, мүн 1956—1960 онуудта Албаниин Арадай Республикада Германска Демократическа Республикын урьһаламжа олгохо тухай хэлсээн Берлиндэ баталагдаа.

ФРГ Венгри хоёрой хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээн баталагдаа

БОНН, июлиин 29. (ТАСС). «Ди Вельт» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Германиин Федеративна Республика Венгри хоёрой хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээн энэ оной декабриин 31 хүрэтэр болзортойгоор Бонндо баталагдаба. Венгриһээ 55 миллион маркын хэмжээтэй хүдөө ажахын зүйлнүүдые, му[...] 21,5 миллион маркын хэмжээт[...] үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые аба[...] шаха гэжэ тус хэлсээн хараал[...] ФРГ Венгридэ 65 миллион марк[...] хэмжээтэй эд бараа, мүн 6,6 ми[...] лион маркын хэмжээтэй хүдөө аж[...] хын зүйлнүүдые үгэхэ байна.

Малайяда демократическа организацинууд хоригдобо

ПЕКИН, июлиин 30. (ТАСС). Малайска федерациин засаг баригшад Малайяын социалистическэ залуушуулай холбоон тараагдаба гээд мэдүүлбэ гэжэ Синьхуа агентство дамжуулна. Хоёр жэлэй саана эмхидхэгдэһэн энэ холбоон эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ зуураа, орон дотороо тогтоогдоһон онсо байдалые болюулхыень, Малайяын коммунистическэ партитай хэлсээ хэжэ эхилхыень тэндэхи засаг баригшадһаа эриһэн байгаа.

Энээнһээ гадна, бусад оч[и]оо залуушуулай 12 организацинуудта малайска засаг баригшад урид[...] лан һануулга хэбэ.

Малайяын ажалшадай ажа[...] һайн байдалые хүгжөөхэ общес[...] хуули буса гэжэ соносхолобо. Т[...] общество «хорото хэрэг ябуулга[...] ашаглагдажа болохо байна» гэ[...] засаг баригшад энэ тогтоол гар[...] хадаа шалтаг олобо. Уласхоор[...] дын студентнэрэй союзай хэбл[...] гаргадаг «Бүхы дэлхэйн студент[...] рэй һонинууд» гэжэ журналые М[...] лайяда абаашахыень эндэхи за[...] гаархид хоримжолбо.

Германска асуудалаар баруун гүрэнүүдэй хэһэн мэдүүлгэ тушаа француска газетэ бэшэнэ

ПАРИЖ, июлиин 30. (ТАСС). Германска асуудалаар баруунай дүрбэн гүрэнүүдэй хэһэн мэдүүлгэ тушаа «Монд» газетэ редакционно статья толилбо. Баруун гүрэнүүдэй Берлиндэ хэһэн мэдүүлгэ «Баруун Германиие НАТО-да нэгэдүүлхэ талаар хэгдэһэн үшөө нэгэ алхам болоно» гэжэ газетэ онсо тэмд[...] лэнэ. «Монд» газетын һанамж[...] ёһоор баруунай гүрэнүүд «уласх[...] рондын конференцинүүдтэ зуун [...] лоо дабтагдаһан юумэнүүдээ» [...] деклараци дотороо дахяад һэр[...] нэ.

Алжиртахи байдал

ПАРИЖ, июлиин 31. (ТАСС). Парижай хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Алжирта Юз-Ле-Дюк гэжэ нютагһаа урагша Франциин артиллерийскэ подразделенинүүд буһалгаашадай отрядуудтай тулалдаа. Хоёр талаһаа шархатаһан, мүн алуулһан зон бии. Бужи гэжэ нютагта болоһон тулалдаанда Алжирай 42 хүн алуулһан, 5 хүн шархатаһан байна. Франциин зүгһөө ямар хохидол ушаруулагдаһан тухай мэдээсэгдэнэгүй.

Алжирта национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ хабаадагшад тушаагдаһаар. «Гүрэнэй аюулгүй байдалые эбдэхэ» гэһэн һэдэлгэ хэбэ гэжэ гэмнээд, Франциин полици Алжирай 3 басагадые тушаагаа. «Хорото һанаатанда туһаламжа үзүүлбэ» гэжэ гэмнэгдэһэн 20 хүнэй сүүд июлиин 30-да Орлеанвильдэ эхилээ.

Алжирта хэгдэжэ байһан зэрлиг аашa болон хүсэрхэлгэнүү[...] Франциин олониитэ ехээр бу[...] шаана. Парижай кассационно [...] дэй адвокат Мишель Брюгье, П[...] Брон болон Леон Маттарассо гэ[...] Франциин правительствын тол[...] логшо Буржес-Монурида телегр[...] ма эльгээжэ, һаяхан тушаа[...] һан Алжирай Коммунистическэ п[...] тиин секретарьнууд Поль Каба[...] ро Андрэ Муан хоёрой ами на[...] аюулда орохоор бэшээр сах[...] байгты гэһэн эрилтэ табяа. «Э[...] хүнүүдые олоорнь хэһээн зобо[...] алажа, хюдажа, мүн һураггүй[...] нишэ тиишэнь абаашажа бай[...] ушар маанадай һанаа ехээр зо[...] но»,—гэжэ телеграмма соо хэлэ[...] нэ. Франциин интеллигенциин [...] дэн түлөөлэгшэд Алжирта хүн [...] ниие хэһээхэеэ, зобоохоёо боли[...] гэһэн эрилтэ Буржес-Монуриин [...] рэдэ эльгээһэн бэшэг соогоо таб[...]

Омандахи байдал

КАИР, июлиин 30. (ТАСС). Оманда дэлгэрһэн национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе Холбоото Штадууд өөһэдынгөө империалистическэ хара хэрэгтэ ашаглахые һэдэнэ гэжэ «Аш-Шааб» газетэ бэшэнэ.

Оманай арад зон өөһэдынгөө газар дайдые, национальна бэеэ даанхай байдалые хамгаалжа, английска империализмын урдаһаа тэмсэл хэнэ гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Маскат султаниие дэмжэхэдээ Англи өөһэдынгөө ашаг олзые харана гэжэ Оманай арад зон һайса мэдэнэ. Тиимэ һэн туладаа Ома[...] арад зоной урдаһаа эсэргү[...] шэглүүлэгдэһэн Англиин ба Ам[...] кын хараа бодомжонууд хооро[...] зохилдоно гэжэ газетэ үргэл[...] лүүлнэ.

Оманай арад зоной сүлөөрэ[...] тэмсэлые Азиин ба Африкын [...] нууд, мүн тэрэшэлэн эб най[...] далда дуратай хамаг арадууд [...] римүһэн дэмжэнэ, бүхы дэл[...] олониитэ английска империали[...] шунахай добтолгые эрид шууд[...] руушаана гэжэ газетэ мэдүүлнэ.

Харбинда чанкайшистнарай тагнуулшан баригда[...]

ПЕКИН, июлиин 29 (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Харбинай ниитын аюулгүй байдал сахиха органууд чанкайшистнарай тагиуулшан Чжу Шаосян гэгшые арестовалаа. Харбинда тагнуулшадай бүлэгые тэрэ толгойлһон, сэрэгэй, политическэ б[...] экономическа мэдээнүүдые суг[...] һан байна. Суглуулһан мэдээн[...] Гонконгдо байдаг чанкайшистн[...] тагнуулай эмхинүүдтэ нюусаар [...] гээдэг байгаа.

Тобшо мэдээсэлнүүд

✦ Люксембургын коммунистическэ партиин ба Италиин коммунистическэ партиин делегацинуудай хоорондо Рим городто хэлсээн болобо. «Уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй эгээн шухала асуудалнууд тухай хэлсэгдээ», —гэжэ «Унита» газетэ бэшэнэ.

✦ Советскэ композитор, СССР-эй арадай артист А. И. Хачатурян Буэнос-Айреста ерэбэ. Аргентинын ниислэл хотодо ошоод байха зуураа, А. И. Хачатурян «Колон» гэжэ национальна театрта, мүн оперын театрта дирижер боложо, оркестрые хүтэлбэрилхэ юм. Хачатурянай бэшэһэн зохёолнуудай хэдэ хэдэн концертнүүд болохо.

Хачатурян мүн тэрэшэлэн Уругвай, Чили, Бразили гэдэг оронуудаар ябаха байна.

✦ Дайнда хабаадагшад[...] советскэ комитедэй делега[...] Тиранаһаа Москвада буса[...] ерэбэ. Албанида ошоод ба[...] зуураа энэ делегаци орон[...] элдэб городуудаар ба хүд[...] нютагуудаар ябажа, Албан[...] эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ да[...] хай байдалай түлөө тэмсэ[...] дээр уулзаба.

✦ Анкарада ехэ халуун [...] ложо байна. Июлиин 29[...] һүүдэртэ 37 градус халуун [...] лоо, наранда 69 градус хал[...] байгаа.

✦ Советскэ бүлэг багша[...] Софида ерэбэ. Тэдэнэр мү[...] зундаа Болгарида байха [...] Тиихэ үедөө дурасхаалта [...] зарнуудые ба культурын [...] мятнигуудые хараха. һург[...] линуудаар, үхибүүдэй сад[...] даар, музейнүүдээр ябаха б[...] на.

Хүдөөгэй аршаанууд тухай

Хойшолуулангүй шиидхэхэ асуудал

Яруунын аймагай нютаг бүхэндэ элдэб янзын шанартай аршаан булагууд тон элбэг юм. Баруун захаһаань эхилбэл, Маарагтын, Үдэ голой урдахи нарһан тужа соохи Хүлэй, мүн саашаа Түргэнэй, Хүрээтын Гүндэ тосхоной хажуудахи Ангирта нуурай, Үдэ голой эхиндэ дүтэхэн Дабаан горхоной гэхэ мэтэ олон аршаанууд эндэ бии. Эдэ аршаанuудта эндэхи нютагай, мүн холоһоошье хүн зон олоороо ерэжэ, зунай һайхан сагта үнинэй һуудаг, амардаг заншалтай юм. Теэд эдэ аршаануудай ямар шанартай, ямар үбшэндэ таараха таарахагүйень орой шэнжэлэгдээгүй, нэгэшье аршаандань байра байдал, түхеэрэлгэ үгы. Гэбэшье, эндэхи колхозууд, аймаг зургаанай, илангаяа элүүрые хамгаалгын таһагай хүтэлбэрилэгшэд, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд эдэ аршаануудые наринаар шэнжэлэн үзэхэ хэрэгые эмхидхээгүй, эдэ аршаануудай байһан газарые хүн зоной амаралтын, аргаламжын газарнууд болгохые оролдожо, эдэбхи үүсхэл гаргаагүй байха юм.

Тиимэһээ олон аршаануудай алинайнь ямар үбшэндэ таарахые хүнэй мэдэхэгүй дээрэһээ, эндэхи зон хамаагүй, нэгэнэйнгээ хэлэһээр лэ гү, али олоороо суглардаг «хүхюутэй» аршаануудта ерэжэ, ямаршье эмхи гүримгүйгөөр «амардаг», «бэеэ аргалдаг» байна. Тиигээд эдэ аршаануудта һууһан зон торхын тусхай тэгшэ бэшэ тоо хүсээхэ гэжэ гүрбанһаа эхилээд, хорин нэгэ хүрэтэр халуун торходо элдэбээр ородог байха юм. Тиигээд колхозһоо 3—4 хоног табилтатай ерээд, зарим колхознигууд үдэрэй 3—4 дахин торходо орожо, тоогоо хүсээжэрхёод, бэеэ задалжа, һүүлээрнь мүртэй амарангүй, ажалдаа гарадаг гү, али халуун торхын һүүлээр һалхи абажа, үбшэнөө бури һүжэрөөдэг ушар болодог. Мүн аршаан дээрэ амарһан зоной сагаа культурнаар үнгэргэхэ ямаршье арга үгы байдаг юм. Аршаан дээрэ, илангаяа торходо ороходо санитарна ямаршье ёһо гурим сахигдадаггүй.

Аршаануудай шанар шэнжэ тухай зон элдэбээр хэлсэдэг. Жэшээлхэдэ, Маарагтын аршаан нюдэ аргалхада һайн, Хүлэй аршаан хотодо һайн гэлсэдэг.

Жэшээнь, Романовка тосхонһоо наашаа 26 модондо, тракт харгыһаа хойшоо холо бэшэ оршодог Хүрээтын аршаан үнинэй суурхадаг юм. Энэ аршаан хүл гарай, хотын үбшэн, уушханай ханяада аргалхада ехээр туһалдаг гээд хэлсэдэг. Энэ аршаанай аша туһаар бэеэ аргалһан хүнүүдшье үсөөн бэшэ бии юм. Эндэ Шэнэһэн ойн соорхой талмайда нэгэ модоор хаалһан худаг бии. Худаг соонь гэрэлгүйхэн, хатуу охитой уһан бурьялан бусалжа, орьёлжо байдаг. Энээниие удхаад уухада, гашуубтар айрагай амтатай гэхэ гү, али һулабтар тогооной архи шэнги юм. Тэрэниие шэл соо хээд таглаад, наранда байлгабал, амһартаа тэһэлжэрхидэг. Энэ аршаание эндэ амарһан зон хэмжүүрээ мэдэнгүй уухадань шэнгэжэл байдаг юм. Мүн хажуудань, нүхэн соо сагаан шабартай уһан бусалжа, орьёлон байдаг. Энэ уһаар хүн торходо ородог, шабараарнь хүл, гараа шабадаг юм. Тиимэһээнь энэ аршаание шэнжэлжэ үзэмөөр байна.

Хотодо һайн Хүлэй аршаан мүн лэ юрын уһанһаа онсо илгаатай юм. Зарим нэгэн аршаанай туһатай-туһагүйе мэдээгүй аад, зоной олоороо суглардаг газарта хүнүүд зүг бүхэнһөө ерэдэг юм.

Мүн Ангирта нуурай аршаание хүл гарай, нюрга бөөрын үбшэндэ туһатай гэлсэжэ, хүн зон ехэ олоороо тэндэ суглардаг юм. Үнэхөөрөөшье, туһатай байжа болоо. Теэд Гүндэ тосхоной хажууда байһан энэ аршаанда ямаршье эмхи гурим байхагүй. Нуурай хойто эрье хүбөөе дүүрэн мэлигэр сагаан талада майхан, отогуудые түхеэржэ, нуурай дабһалиг уһа шулуугаар тогоон соо халаагаад лэ хүн торходо ородог юм. Зоной олон болоходо ажал хүдэлмэриһөө хулжадаг хүнүүд эндэ ерэжэ, торхын 3 түхэригөөр хүниие оруулна. Тиихэдэ санитарна ёһо сахидаггүй. Энэ аршаанһаа нэгэ модоной газарта Яруунын совхозой больницын, амбулаториин врачууд бии ха юм. Эндэ хүл, гарай үбшэ аргалха һайн санатори түхеэрхээр.

Ангиртын аршаанда энэ зунай түлэг үе соо табан зуу гаран хүн сугларaа. Сугларагшадай зариманиинь архи уухын, хаарталдахын түлөө «Улаан туяа», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудһаа, Нарһата тосхонһоо, мүн бэшэшье газарһаа зорюута ерэдэг байгаа.

Тиимэһээ эдэ олон яһала туһатай аршаануудтай газарта хүн зоной культурнаар амарха, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй заабари, хиналта доро бэеэ аргалха газарнуудые түхеэрхын тулада аршаан бүхэнэй шанарые шэнжэлжэ үзэхэ хэрэгтэй.

Мүнөө хүн зоноо культурнаар амаруулхын, аргалуулхын тулада хүдөөгэй аршаануудай байһан газарта колхозуудай, колхоз хоорондын, аймагай амаралтын байрануудые түхеэрхээр саг болоо.

Ц. Дандаров.

Редактор Д. Л. ЛОБСАН[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора 46-к32. зам. редактора—32-74. отв. секретаря — 27-37, отделов: партийнойжизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74 корректорская — 32-67 бухгалтерия 37-32. Для международных переговоров — 16.

Н 00487. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №[...]